Основна школа
„Бранко Радичевић”
Стапар

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

-Од школске 2024/2025. до школске 2027/2028. године-

1. ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Математика	5	180
3.	Свет око нас	2	72
4.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
5.	Музичка култура	1	36
6.	Ликовна култура	2	72
7.	Страни језик (немачки)	2	72
УКУПНО: А		20	720
Ред. број	**Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ**	**Нед.**	**Год.**
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање[3]	1	36
УКУПНО: Б		1	36
УКУПНО: А + Б		20	756
Ред. број	**ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА**	**Нед.**	**Год.**
1.	Редовна настава	21	756
2.	Дигитални свет	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње	
Ред. број	**ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА**	**Нед.**	**Год.**
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности[6]	1	36
3.	Екскурзија[7]	1 дан годишње	

Назив предмета	СРПСКИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ наставе и учења српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима књижевног српског језика ради правилног усменог и писменог изражавања, негујући свест о значају улоге језика о очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.
Разред	ДРУГИ
Годишњи фонд часова	180

ИСХОДИ **По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:**	**ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
1. разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; 2.одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; 3.одреди редослед догађаја у тексту; 4.уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; 5.разликује стих и строфу; 6.уочи стихове који се римују; 7.објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; 8.наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота; 9.чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; 10. изражајно рецитује песму; 11.изводи драмске текстове; 12.износи своје мишљење о тексту; 13.изражајно чита ћирилички текст.	КЊИЖЕВНОСТ	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма: Да вам певам што истина није/Мишја моба Народна песма: Мајка Јова у ружи родила/Санак иде низ улицу Јован Јовановић Змај: Пролећница/Хвала Војислав Илић: Први снег Бранко Ћопић: Огласи „Шумских новина“(одломци), Болесник на три спрата Душан Радовић: Лепо је све што је мало, Мама Драган Лукић: Школа, Равнотежа Мирослав Антић: Тајна Душко Трифуновић: Два јарца Григор Витез: Дохвати ми, тата, мјесец Александар Сергејевич Пушкин: Бајка о рибару и рибици (читање у наставцима) Проза Народна прича: Свети Сава, отац и син/Свети Сава и отац и мати са малим дететом Народна прича: Седам прутова Народна басна: Бик и зец/Коњ и магарац Доситеј Обрадовић: Пас и његова сенка/Коњ и магаре

		Десанка Максимовић: Бајка о лабуду Гроздана Олујић: Шаренорепа Градимир Стојковић: Деда Милоје Мирјана Стефановић: Златне рибице не праве штету Ђани Родари: Кад дедица не зна да прича приче Су Ју Ђин: Свитац тражи пријатеља Феликс Салтен: Бамби (одломак по избору) Драмски текстови Александар Поповић: Два писма Ана Миловановић: Слатка математика Гвидо Тартаља: Оцене Тоде Николетић: Шума живот значи Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Доситеј Обрадовић (баснописац), Никола Тесла (приче из детињства), знаменита завичајна личност и др.) ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Избор из кратких народних умотворина (загонетке, пословице, брзалице, питалице, разбрајалице) 2. Ханс Кристијан Андерсен: Принцеза на зрну грашка, Царево ново одело, Девојчица са шибицама 3. Десанка Максимовић: Ако је веровати мојој баки, Прстен на морском дну, Бајка о трешњи, Сликарка зима, Како су пужу украли кућу, Три патуљка, Чика-Мраз, Божић-батини цртежи, Траве говоре бакиним гласом, Орашчићи-палчићи, Кћи вилиног коњица (три бајке по избору ученика) 4. Љубивоје Ршумовић, избор из збирке песама Ма шта ми рече (Једног дана, Др, Десет љутих гусара, Ишли смо у Африку, Ако желиш мишице, Уторак вече ма шта ми рече, Има један, Телефонијада, Дете, Вуче вуче бубо лења, Вук и овца) 5. Драгомир Ђорђевић, избор песама (Кад сам био мали, Бабе су нам сјајне, Рецепт за деду, Све су мајке, Ја сам био срећно дете, Једном давно ко зна када, Првоаприлска песма, Ми имамо машту,

		Тајанствена песма, Бити пекар то је сјајно, Успон једног лава, Стонога, Вештице су само трик) 6. Избор из кратких прича за децу: Бранко Стевановић, Прича из ормана, Весна Видојевић Гајевић, Брклача, Дејан Алексић, Једном је један дечко зевнуо. Књижевни појмови: − стих, строфа, рима; − народна успаванка; − басна; − бајка; − тема, место и време збивања, редослед догађаја; − главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци); − лица у драмском тексту за децу.
14.разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике 15. разликује врсте речи у типичним случајевима; 16.одређује основне граматичке категорије именица и глагола; 17.разликује реченице по облику и значењу; 18.поштује и примењује основна правописна правила;	ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија	Глас и слог; самогласници и сугласници. Врсте речи: именице (властите и заједничке); род и број именица; глаголи; глаголска времена: прошло, садашње, будуће време; потврдни и одрични глаголски облици; придеви (описни); бројеви (основни и редни). Реченице: обавештајне, упитне, заповедне и узвичне. Потврдне и одричне реченице. Велико слово: писање назива држава, градова и села (једночланих и вишечланих) и једночланих географских назива. Спојено и одвојено писање речи: писање речце ли и речце не уз глаголе. Интерпункција: тачка (на крају реченице и иза редног броја); две тачке и запета у набрајању; писање датума арапским и римским цифрама. Писање скраћеница: (мерне јединице и опште скраћенице ОШ, бр., итд., стр. И нпр.).
19. правилно састави дужу и потпуну реченицу и спој више реченица у крађу целину; 20. учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; 21.разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај);	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Друго писмо (латиница): штампана и писана слова. Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања. План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања. План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и

22.користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; 23.пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном); 24. влада основном техником читања и писања латиничког текста;		самостално писање. Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке, асоцијације, састављање реченица, проширивање задатих реченица. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета. Сценско приказивање драмског/драматизованог текста.

Кључни појмови садржаја: књижевност, језик, језичка култура, усвајање другог писма (латинице)

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

***** ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Планирање наставе и учења обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план садржи број часова по областима распређених по месецима, а у складу са школским календаром, планирани фондом часова по областима и годишњим фондом часова.

Програм предмета Српски језик у другом разреду основне школе чине три предметне области: књижевност, језик и језичка култура. Предвиђена подела часовима по областима је:

1. **књижевност:** 69 часова,
2. **језик:** 41 час и
3. **језичка култура:** 70 часова.

***** ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

- Основни програмски захтеви у настави српског језика остварују се у концентричним круговима и континуираним низовима изучавајући језичке садржаје поступно и селективно;
- Поступност је обезбеђена избором и распоредом наставних садржаја, а ниво програмског захтева је описно формулисање (запажање, уочавање, усвајање, појам, препознавање, разликовање, употреба, информативно);
- Селективност се остварује избором и распоредом најосновнијих језичких законитости чије тумачење се заснива на њиховој функцији у комуникацији;
- У настави граматике примењиваће се следећи поступци:

-подсицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика;
- сузбијање имитаторских склоности на битним својствима и стилским функцијама језичких појава;
- заснивање тежишта наставе на битним својствима и стилским функцијама језичких појава;
- уважавање ситуационе условљености језичких појава;
- повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста;
- откривање стилске функције, односно изражајности језичких појава;
- коришћење уметничких доживљаја као подстицај за учење матерњег језика;
- систематска и осмишљена вежбања з говору и пасању;
- ефикасно превазилажење нивоа препознавања језичких појава;
- неговање примењеног знања и умења;
- континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом;
- остваривање континуитета у систему правописних, стилских вежбања;
- побуђивање ученикових језичког израза животним ситуацијама;
- указивање на граматичку сачињеност стилских изражајних средстава;
- коришћење прикладних илустрација;

- Основни поступци у остваривању програма из књижњвности чине читање, тумачење текста и изражајно исказивање напамет наученог текста, ова знања и умећа имају функционалну улогу у свим наставним областима и у функцији су даљег усавршавања техника читања (гласно, изражајно, тихо или у себи, односно усмерено, истраживачко, продуктивно, аналитичко, информативно читање и сл.);
- Текст метода је у функцији савладавања брзог читања у себи с разумевање,, доприноси да ученици читају флексибилно, усклађују брзину са циљем читања и карактеристикама текста
- Изражајно казивање је у функцији развоја говорне културе ученика користе се вежбе изражајног казивања „очи у очи“ и логичко усвајање текста, никако механичко;
- При тумачењу текста ученике подстицати на изношење ставова и судова о књижевном делу на основу чињеница из текста и на тај начин се подстиче изражавачки дух и критички став ученика, активна улога ученика у проучавању књижевног дела;
- Обрада одговарајућих текстова ученици усвајају књижевне појмове (родољубива песма) као и функционални (узрок, услов, порука, особина и сл.);
- Основни поступак при реализацији области језичке културе чине разне језичке игра, вежбе, описивања писмених радова, аутодиктат, препричавање и причање.

- ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

  Форма провере остварених исхода:

  -усмене провере;
  - писмене провере до петнаест минута;
  - домаћи задаци и индивидуални задаци;
  - контролне и писмене вежбе;
  - ангажовање на часу и однос према раду;
  - успешност у групном раду;
  -преглед свеске

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
Шта пратимо		**Поступак**	**Инструменти оцењивања**	**Време**
Оствареност исхода у току савладавања програма предмета	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама иизвођење радних задатака.	- Формативно оцењивање: бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег (ученици воде евиденцију) -Прегледање свесака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Број јављања: За јављање . За јављање више пута + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања * Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За немање домаћег – у табелу За редовно доношење домаћег задатка + (у табелу) Сарадња у групи (сви чланови су укључени, свиимају задато забележено у свескама...)	Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта

			Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)	
Ангажовање ученика у настави		Вођење евиденције од стране наставника о: -јављањау на часовима - успешности у групном раду, раду у пару -учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -израда паноа	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима	Пресек стања по тромесечјима

- **Литература која се користи** Радмила Жежељ „О језику” – граматика,, Klett, 2022
  Радмила Жежељ „Зов речи” – Читанка, Klett, 2021
  Радмила Жежељ Радна свеска уз Читанку, Klett, 2021
  Радмила Жежељ Абецедар – Уџбеник за учење латинице, Klett, 2021

- Критеријуми оцењивања
  Наставни предмет обухвата следеће области:
  - Књижевност (читање и тумачење текста,књижевни појмови)
  - Језик (граматика, правопис)

- Језичка култура (основни облици језичког и писменог изражавања, усмена и писмена вежбања)

Елементи оцењивања из предмета српски језик:
- Усвојеност наставних садржаја
- Примена знања
- Активност ученика

У току школске године ученик може добити оцену на основу:
- Писмених провера знања- контролне вежбе
- Усменог испитивања
- Активности на часу
- Домаћих радова

Критеријум бројчаног оцењивања у процентима:
0% - 29% оцена 1
30%-49% оцена 2
50%-69% оцена 3
70%-85% оцена 4
86%-100% оцена 5

Контролне вежбе се реализују по утврђеном плану и најављују се у задатом року.
Уколико више од 50% ученика добије незадовољавајућу оцену на писменој провери, провера се понавља.
Саставни део бројчане оцене је и ангажовање ученика као што су одговоран однос према раду, активно учествовање у настави, сарадња са другима, исказана мотивација и интересовање за учење и напредовање.
Ученик и родитељ имају право увида у писани рад као и на образложење оцене.
Ученици који раде по индивидуалном образовном плану оцењују се бројчано у складу са њиховим напредовањем и постигнућима задатим планом.

Усмене провере
Учеников успех на усменим проверама знања вреднује се на следећи начин, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању:
Одличан (5)
Ученик на постављено питање одговара самостално и показује висок ниво познавања градива, одговара на потпитања наставника без помоћи наставника и самостално повезује знања уводећи и појмове и појаве које се тичу других предмета, или на начин који показује висок степен развијености међупредметних компетенција. Успешно решава задатке на свим нивоима постигнућа (почев од препознавања градива до примене наученог на новим примерима). Успешно актуализује своја знања и повезује их са стварним примерима из живота.
Врлодобар (4)

Ученик самостално одговара на питања, уз минималну помоћ и погрешке, добро познаје појмове који се тичу градива, не лута по теми постављаног питања, самостално одговара на потпитања која даје наставник, или уз малу помоћ наставника. Успешно решава задатке на свим нивоима постигнућа, уз малу помоћ наставника.
Добар (3)
Ученик познаје градиво, уме да препозна појмове који се тичу градива и да их репродукује, уз помоћ наставника уме да одговори на потпитања, али често греши. Не открива узрочно-последичне везе и не може самостално закључивати о њима. Одговара на питања основног нивоа и задатке које је наставник већ давао на часу. Показује занимање и труди се, упркос свему.
Довољан (2)
Ученик може набројати, именовати или уз помоћ наставника дефинисати само основне појмове, стално га треба подсећати и усмеравати у одговорима наводити на тачна решења и уз помоћ наставника је у стању да реши задатке основног нивоа. Отежано повезује дате чињенице и често греши у примени знања.
Недовољан (1)
Ученик није савладао основне појмове које садржи тема коју одговара, не показује интересовање да уз помоћ наставника пронађе одговоре, одговара са „не знам“ и „дајте ми један“, не жели усмено да одговара кад на њега дође ред или када га наставник позове да одговара.

Писмене провере до 15 минута
Писмена провера у трајању до 15 минута се не најављује и служи за процену напретка ученика. Резултат се бележи у педагошку документацију и саопштава ученику. Наставник на основу неколико резултата петнаестоминутних вежби може извести бројчану оцену.
Домаћи задаци и посебни (индивидуални) задаци:
Наставник води евиденцију о домаћим задацима и индивидуалним задацима које је дао ученику. Три ненаписана домаћа задатка вреднују се оценом недовољан (1). Уколико ученик није понео домаћи задатак на час (није донео свеску, радну свеску, презентацију, плакат, пано…) сматра се да га није урадио. Уколико наставник утврди да је домаћи задатак писао неко други или је преписан са интернета, сматра се да га ученик није урадио. Уколико ученик на следећем часу покаже уредно написан домаћи задатак, наставник то бележи у своју педагошку свеску, али се не брише минус или други знак да је задатак неизвршен уколико ученик није заиста поправио свој однос према изради домаћих задатака.

Контролне и писмене вежбе
Структура задатака:
30% су задаци основног нивоа, 45% су задаци средњег и 25% напредног нивоа.
Скала бодовања - Критеријум оцењивања:
0% - 30% = недовољан (1)
31% - 50% = довољан (2)
51% - 69% = добар (3)
70% - 84% = врлодобар (4)
85% - 100% = одличан (5)
Напомена: Наставник може да одступи од скале бодовања за 5-10% ако је то у циљу објективне процене степена савладаности градива на нивоу одељења.

Ангажовање на часу и однос према раду

Слабо се ангажује

− Приводи крају само неколико задатака;
− Потребно је дете стално подсећати на започети задатак, ретко мотивисано;
− Заборавља задатке, не довршава их, нетачно ради или са закашњењем.

Повремено се ангажује

− Мотивисано је да заврши већину задатака иако неки нису потпуно урађени;
− С времена на време треба га подсетити да заврши задатак;
− Понекад слуша са пажњом, учествује у дискусијама и активностима, сарађује у групном раду.

Ативан/на на часу, стално и самосталан/на

− Обично је мотивисано и ради задатке;
− Завршава задатке на време;
− Обично слуша са пажњом, учествује у дискусијама и активностима одељења, сарађује у групном

Веома активан/на

− Самоуверено и самостално дете;
− Тражи изазове у учењу;
− Задатке завршава са ентузијазмом;
− Слуша са пажњом;
− Здушно учествује у дискусијама/активностима;
− Доприноси корисним размена ма током групног рада;
− Преузима одговорност за сопствени развој.

Рад у групи

Оцена за рад у групи иста је за све ученике, чланове групе, осим уколико настаник није донео посебан начин вредновања групног рада, и бележи се у педагошкој свесци и у Ес дневник. Знање стечено групним радом проверава се индивидуално и важи за целу тему, а не само за посебне, радне задатке групе, и може се уписати у дневник рада.

Оцена за рад у групи иста је за све ученике у групи, осим уколико наставник није донео посебан поступак вредновања груног рада, и пише се у педагошкој свесци.

Висок ниво – одговара оценама 4 или 5

- Ученик сарађује са свим члановима групе, уважава њихове потребе, пажљиво слуша друге, поштује договоре групе, не касни, своје обавезе извршава на време и тачно.
- Ученик поседује знања, показује спремност да прикупља нове информације, активно подстиче размену идеја и знања са члановима групе и уважава њихове идеје, често поставља питања која се односе на тему.
- Ученик је у потпуности посвећен решавању задатка групе. Даје предлоге како решавати задатак.

Средњи ниво – одговара оценама 3 или 4

- Ученик сарађује са члановима групе уз мање тешкоће, повремено има проблема у комуникацији али их самостално решава, своје обавезе извршава

уз подсећање и опомињање.
- Ученик поседује извесна знања и повремено суделује у размени идеја, повремено поставља питања која се односе на тему.
- Ученик уз помоћ наставника и/или осталих чланова групе учествује у решавању задатка. Ретко има предлоге како решавати задатак али кад га добије ради по њему.
Повремено има активности које не доприносе решавању задатка.

Низак ниво – одговара оценама 2 или 3
- Ученик повремено има сукобе у којима напада особе а не проблем, своје обавезе извршава ретко и делимично.
- Ученик поседује мало знања и показује малу спремност да прикупља нове информације, ретко суделује у размени идеја, ретко поставља питања која се односе на тему.
- Ученик минимално доприноси решавању задатака. Нема предлоге како решавати задатке и када добије предлоге слабо их реализује.
Незадовољавајући ниво – одговара оцени 1
- Ученик омета рад групе, доприноси неконструктивним сукобима и не извршава своје обавезе.
- Ученик ништа не зна о теми и нема интересовање да сазна. Не учествује у размени идеја. Никад не поставља питања која се односе на тему.
- Ученик омета решавање задатка.
Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.
Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања

СРПСКИ ЈЕЗИК			
Тема: Језик			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
Ученик разликује глас и слог; - Уз помоћ препознаје основне граматичкекатегорије: именице, придеве, глаголе и бројеве; - Уз помоћ разликује реченице по обилику и значењу; - Раставља речи на крају реда користећи цртицу уз помоћ; - Уз помоћ пише велико слово, речцу ли и не и скраћенице. - Изговара и пише гласове ч, ћ, ђ, џ у речима уз веће грешке	Ученик разликује глас и слово, самогласнике и сугласнике; - Препознаје основне граматичке категорије: именице, придеве, глаголе и бројеве; - Разликује реченице по облику и значењу у једноставним примерима; - Раставља речи на крају реда користећи цртицу, али често греши; - Уз повремене грешке пише велико слово, речцу ли и не и скраћенице.	- Ученик разликује глас, слово, самогласнике и сугласнике и углавном зна да подели речи на слогове; - Углавном одређује основне граматичке категорије: именице, придеве, глаголе и бројеве; - Разликује реченице по облику и значењу и даје једноставне примере; - Раставља речи на крају реда користећи цртицу уз понеку грешку;	Ученик разликује глас, слово, самогласнике и сугласнике и самостално дели речи на слогове; - Самостално одређује основне граматичке категорије: именице, придеве, глаоле и бројеве; - Разликује реченице по облику и значењу и даје сопствене примере; - Примењује правило растављања речи на крају реда користећи цртицу и даје примере; - Правилно употребљава велико слово, речце ли и не и скраћенице, самостално наводи примере.

	- Изговара и пише гласове ч, ћ, ђ,џ у речима уз грешке	- Углавном правилно употребљава велико слово,речцу ли и не и скраћенице; - Изговара и пише гласове ч, ћ, ђ, џ у речима уз понеку грешку	- Примењује научено о писању гласова ч, ћ, ђ и џу речима и реченицама.

СРПСКИ ЈЕЗИК			
Тема: Књижњвност			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
Уз помоћ препознаје песму, причу, басну, бајку, драмски текст; - Уз помоћ разликује стих и строфу; - Повезује догађаје у причи уз помоћ; - Уз помоћ препознаје главне и споредне ликове, наводи ликове у причи, примећујући основне особине ликова; - Углавном научи песму и уз помоћ је рецитује; - Уз помоћ и подстицај може да изведе једноставану улогу у драмском тексту. - Уз помоћ може да издвоји очигледну и јасну поуку басне; уме да препозна пословицу	- Препознаје песму, причу, басну,бајку, драмски текст; - Разликује стих и строфу, делимично уочава стихове који се римују; - Препознаје догађаје у причи и повезује их уз подстицај; - Разврстава ликове на главне и споредне и препознаје основне особине ликова уз подстицај; - Рецитује песму уз мањи подстицај; - Уз мањи подстицај може да изведе једноставнију улогу у драмском тексту; - Уз подстицај издваја очигледну и јасну поуку басне; може да препозна пословицу.	Разликује песму, причу,басну, бајку, драмссски текст; - Уочава стих и строфу, углавном уочава стихове који се римују; - Уочава временску повезаност догађаја у причи и наводи правилан редослед радње; - Издваја главне и споредне ликове; објашњава основне особине; - Изражајно рецитује песму; - Самостално изводи улоге у драмском тексту; - Самостално издваја поуку у басни, уме да објасни неке пословиц	. Самостално разликује песму, причу, басну, бајку, драмски текст; - Самостално уочава стих и строфу и уочава стихове који се римују; - Објашњава узрочно-последичну временску повезаност догађаја у причи и износиправилан редослед радње; - Разликује главне и споредне ликове и упоређује их; објашњава особине ликова и наводи примере; - Самостално и изражајно рецитује доносећи доживљај песме слушаоцу; - Самостално и изражајно изводи улоге у драмском тексту; - Самостално издваја поуке у басни, самостално објашња пословице.

СРПСКИ ЈЕЗИК			
Тема: Језичка култура			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
-Разликује ћирилицу од латинице; може да запише речи латиницом; уме да уз помоћ запише краће реченице; слова обликује неправилно, често мешајући писма;чита споро и често греши; - Разговара и слуша саговорника у разговору уз помоћ; - Обликује кратку причу уз подстицај и помоћ; - Запажа појединости у посматрању и уз помоћ описује лик/предмет према плану; - Уз помоћ саставља једноставну реченицу, често греши; - Уз помоћ разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); - Чита споро и без поштовања интерпункције, често греши; уз помоћ разуме прочитано;	Записује реченице, преписујући текст написан ћирилицом; често слова обликује нечитко; чита споро уз грешке; самостално латиницом записује реченице. - Поставља и одговара на питања уз помоћ; - Обликује кратку причу према плану; Запажа појединости у посматрању и уз подстицај, описује лик/предмет према плану ; - Уз подстицај саставља реченицу, уз мање правописне грешке; - Разликује основне делове текста (наслов,пасус, име аутора, садржај), често греши; - Гласно чита текст уз грешке, не обраћа пажњу на знаке интерпункције; углавном разуме прочитан	Самостално чита и пише латиницом уз мање грешке. - Уљудно разговара и слуша саговорника; - Самостално обликује кратку причу према плану; - Запажа појединости у посматрању, - Непотпуно описује лик/предмет према плану; - Самостално саставља реченице уз поштовање већине правописних правила; - Самостално разликује основне делове текста; - Гласно чита текстове уз понеку грешку, потребно му је скренути пажњу на интонацију и доживљај текста; разуме прочитано.	. Користи латиницу исто као што користи ћирилицу; потпуно и самостално користи оба писма. - Самостално уљудно разговара и слуша саговорника; - Самостално обликује причу уз поштовање језичких и правописних правила; - Самостално запажа појединости у посматрању и описује лик/предмет према плану описа логички повезаним реченицама; - Самостално саставља сложеније реченице поштујући правописна првила; - Самостално разликује основне делове текста уз навођење примера; - Гласно и изражајно чита текстове, поштујући интерпункцију и доживљај текста; разуме прочитано.

Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:

1) одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;
2) врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;
3) добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;
4) довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.
5)Закључна оцена за успех из предмета је недовољан (1), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена мања од 1,50

- Допунска и додатна настава
  У другом разреду се организује рад допунске наставе у оквиру 18 часова годишње. Часови могу да се организују сваке друге недеље или да се по потреби прерасподеле другачије. Часови су доступни свим ученицима (по потреби) док су за једну групу ученика обавезни, рад на часовима допунске наставе се не оцењује.
  Допунски часови се организују и током зимског распуста (5 часова).

Назив предмета	**МАТЕМАТИКА**
Циљ	**Циљ** наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред	**Други**
Годишњи фонд часова	**180 часова**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– одреди десетице најближе датом броју; – усмено сабира и одузима бројеве до 100; – користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; – примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; – усмено множи и дели у оквиру прве стотине; – израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; – реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; – одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; – одреди делове (облика $\frac{1}{n}$) дате величине; – изрази одређену суму новца преко различитих апоена; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; – прикаже мањи број података у таблици и стубичастим дијаграмом; – уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;	**БРОЈЕВИ**	Први део Сабирање и одузимање са преласком. Замена места и здруживање сабирака. Веза сабирања и одузимања. Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање). Римске цифре I, V, X, L, C Други део Множење и дељење (таблично) Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник. Замена места и здруживање чинилаца. Трећи део Редослед рачунских операција. Множење и дељење збира и разлике бројем. Веза множења и дељења. Једначине са једном операцијом (множење или дељење). Бројевни изрази. Формирање израза на основу реалистичних ситуација. Разломци облика $\frac{1}{n}$, $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболичко представљање.
– разликује дуж, полуправу и праву; – одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); – одреди обим геометријске фигуре; – нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној	**ГЕОМЕТРИЈА**	Први део Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија. Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула.

мрежи и тачкастој мрежи; – уочи подударне фигуре на датом цртежу; – уочи симетричне фигуре; – допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;		Други део Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи. Симетричне фигуре. Подударност фигура (интуитивно).
– изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; – измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине – чита и запише време са часовника; – користи јединице за време у једноставним ситуацијама	**МЕРЕЊЕ И МЕРЕ**	Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). Мерење времена (дан, месец, година, час, минут).

Кључни појмови: сабирање, одузимање, множење, дељење, линија, геометријска тела и фигуре (облици), дужина, време.

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

***** ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Планирање наставе и учења обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план садржи број часова по областима распређених по месецима, а у складу са школским календаром, планирани фондом.

Програм предмета математика у другом разреду основне школе чине три предметне области: бројеви до 100, геометрија и мере и мерење. Предвиђена подела часовима по областима је:

1. бројеви : 145 часова
2. геометрија: 26 часова и
3. мере и мерење: 9 часова.

* ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Начин остваривања програма

Природни бројеви до 100

Поступно упознавање бројева природног низа и броја нула. Блок бројева до 100 формира се као збирови десетица и јединица, операција сабирања и одузмања, као и множења и дељења за једноцифрене бројеве су блок који представља природну целину. Упознавање својства операција повећава ефикасност, олакшава усвајање талице сабирања и множења, као и формирање других рачунских умења. Својства операција се усвајају кроз етапе: припремна вежбања, операције на одговарајућем примеру, формулисање, примена у одређивању
вредности израза и начину разумевања, запис својства помоћу слова (операције се врше усмено уз записивање одговарајућих израза и једнакости).
Сигурности и спретност усменог и писменог рачунања омогућиће се кроз довољан број вежбања.

Разумевање значења рачунских операција у конкретним задацима и свесно одлучивање о њеној примени претвара технику рачунања у стварно знање. Бројевне изразе увежбати упоредо са рачунским операцијама.Текстуално записане задатке приказивати бројевним изразом и затим их читати. На овај начин ученици ће схватати значај заграде и редослед рачунских операција.

Почеци формирања метематичког језика (основни симболи, изрази и формуле) Слово, у својству математичког знака замењује разне симболе (течка, квадратић, црта) и наступа у својству симбола променљиве. Ученици прво одређују најпростије изразе (а+2, б-3, а+б, а-б) а касније постепено упознају сложене. Решавање једначина повезано је са вршењем одговарајућих рачунских операција и њиховом међусобном повезаности.

Идеја функције прожима све програмске садржаје. Пресликавање, таблица, дијаграм омогућују уочавање зависности између података.

Текстулани задаци

се користе као садржај за разна вежбања при чему представљају средства повезивања наставе математике са животом. У процесу решавања ученици изграђују практична умења и навике и доприносе математичком и општем развитку. За сваку нову операцију прво се уводе прости задаци који ће да открију смисао те операције а затим се уводе задаци при чијем се решавању открива нови смисао операција (одређивање збира– задаци повезани са појмовима сабирања и множења) а на крају се разматрају прости задаци у којима
откривамо узајамне везе између директних и обратних операција (одређивање непознате компоненте).
Сложене задатке решавати поступно – прво са две операције (у другом разреду) а касније са три или више операција. Решење задатка ученик записује у виду бројевног израза и уочавају да се истом операцијом могу решавати задаци са различитим конкретним саржајем. Анализирати услове задатака при записивању бројевног израза и састављање плана за његово решавање (операција, бројева, редоследа којим се извршава).
Задатке најрационалније решавати, уз употребу дијаграма, шема и других средстава приказивања. Важно је да ученици процењују резултат и проверавају тачност самог резултата. Развијати навику самосталног проверавања, брзину рачунања која доводи до тачности решења.

Геометријски садржаји

Упознавање основних геометијских појмова и најпростијих геометријских фигура (тачка, дуж, линија) а затим добијају представе о правугаонику, квадрату, коцки, квадру... и њиховим својствима. Кроз практичан рад (експериментално) ученици упознају разноврсне моделе фигура и нека својства путем посматрања, цртања, резања, упоређивања... Нека својства се откривају и расуђивањем.

Мерење и мере

Упознавањем метарског система, коришћењем очигледних средстава при мерењу предмета из околине и процењивање одока. Претварање јединица у мање и веће јединице показати и увежбавати кроз задатке у којима није заступљен велики број разних јединица.

Домаћи задаци

Утврђивање, понављање пређеног градива и усавршавање математичког знања, умења и навика. Задаци су слични онима који су рађени на часу али задавати и друге обавезне задатке, где би ученици користили књигу, мотивисали своје знање. Оспособљавати их за самостални рад, за учвршћивање знања и проверавати их и вредновати.
Усмена испитивања, краћи контролни ра, коментарисана провера, увид у свеске су начини за проверавање домаћих задатака који ће омогућивати и њихово вредновање.

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
Шта пратимо		**Поступак**	**Инструменти оцењивања**	**Време**
Оствареност исхода у току савладавања програма предмета	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама иизвођење радних задатака.	- Формативно оцењивање: бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег (ученици воде евиденцију) -Прегледање свесака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Број јављања: За јављање . За јављање више пута + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања * Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За немање домаћег – у табелу За редовно доношење домаћег задатка + (у табелу) Сарадња у групи (сви чланови су укључени, свиимају задато забележено у свескама...) Степен залагања свих чланова групе	Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта

			Процена резултата рада група (пано, табела...)	
Ангажовање ученика у настави		Вођење евиденције од стране наставника о: -јављањау на часовима - успешности у групном раду, раду у пару -учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -израда паноа	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима	Пресек стања по тромесечјима

- Литература која се користи

Бранислав Поповић, НенадВуловић, Петар Анокић, Мирјана Кандић

Математика, уџбеник за други разред основне школе, (први, други, трећи и четврти део; ћирилица);,, Klett, 2022

- Критеријуми оцењивања

Наставни предмет обухвата следеће области:

1. БРОЈЕВИ: сабирање и одузимање са преласком. Замена места и здруживање сабирака. Веза сабирања и одузимања. Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање). Римске цифре I, V, X, L, C. Множење и дељење (таблично). Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник. Замена места и здруживање чинилаца. Редослед рачунских операција. Множење и дељење збира и разлике бројем. Веза множења и дељења.
   Једначине са једном операцијом (множење или дељење). Бројевни изрази. Формирање израза на основу реалистичних ситуација. Разломци облика , $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболичко представљање.
2. ГЕОМЕТРИЈА: Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија. Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула. Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи. Симетричне фигуре. Подударност фигура (интуитивно).
3. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ: Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). Мерење времена (дан, месец, година, час, минут).

Елементи оцењивања из предмета:
- Усвојеност наставних садржаја
- Примена знања
- Активност ученика

У току школске године ученик може добити оцену на основу:
- Писмених провера знања- контролне вежбе
- Усменог испитивања
- Активности на часу
- Домаћих радова

Писмене провере знања евидентирају се бројчано и улазе у евиденцију (дневник и педагошку свеску).
Петнаестоминутне вежбе могу се дати ученицима без најаве, али оцена не улази у дневник. Може се евидентирати у педагошку свеску.

Критеријум бројчаног оцењивања у процентима:

0% - 29% оцена 1
30%-49% оцена 2
50%-69% оцена 3
70%-85% оцена 4
86%-100% оцена 5

Контролне вежбе се реализују по утврђеном плану који је истакнут на огласној табли школе и на интернет страници школе.
Уколико више од 50% ученика добије незадовољавајућу оцену на писменој провери, провера се понавља.
Саставни део бројчане оцене је и ангажовање ученика као што су одговоран однос према раду, активно учествовање у настави, сарадња са другима, исказана мотивација и интересовање за учење и напредовање.
Ученик и родитељ имају право увида у писани рад као и на образложење оцене.
Ученици који раде по индивидуалном образовном плану оцењују се бројчано у складу са њиховим напредовањем и постигнућима задатим планом.

МАТЕМАТИКА			
Тема: Бројеви			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
Броји унапред и уназад до 100. - Зна да одреди који бројеви припадају одређеној десетици. - Сабира и одузима до до 100 без аутоматизације уз сталну помоћ, повремено греши у примени одговарајућег математичког записа. - Уз подршку примењује замену места и здруживање сабирака, често греши у	Броји унапред и уназад до 100. - Зна да одреди који бројеви припадају одређеној десетици. - Самостално и тачно сабира и одузима са прелазом у скупу бројева до 100, ретко погреши. - Примењује замену места и здруживање сабирака именујући при томе чланове рачунских операција, понекад погреши.	Уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој. - Самостално и тачно сабира и одузима са прелазом у скупу бројева до 100. - Самостално и тачно примењује замену места и здруживање сабирака именујући при томе чланове рачунских операција.	Самостално и тачно решава изразе са две и више рачунских операција. - Самостално и тачно примењује замену места и здруживање сабирака именујући при томе чланове рачунских операција. - Самостално и тачно примењује везу сабирања и одузимања у скупу бројева до 100 именујући при томе чланове рачунских операција ради лакшег и бржег рачунања.

именовању чланова рачунских операција. - Уз подршку примењује везу сабирања и одузимања у скупу бројева до 100 при чему често греши у именовању чланова рачунских операција. - Одређује непознати сабирак, умањеник и умањилац уз сталну помоћ. - Множи и дели у оквиру таблице множења без аутоматизације, уз сталну помоћ. - Примењује везу множења и дељења уз сталну помоћ, не именује при томе чланове рачунских операција. - Одређује непознати чинилац, дељеник и делилац уз сталну помоћ. - Решава једноставне текстуалне задатке уз мању несигурност и сталну помоћ. - Именује новчанице и уз помоћ зна да изрази суму преко различитих апоена. - Уз помоћ чита и записује бројеве римским цифрама. -Уз велику помоћ приказује мањи број података у таблици и стубичастим дијаграмом. - Уз велику помоћ уочава правило и одређује следећи члан започетог низа.	- Примењује везу сабирања и одузимања именујући при томе чланове рачунских операција. - Одређује непознати сабирак, умањеник и умањилац, али не обашњава поступак. -Множи и дели у оквиру таблице множења без потпуне аутоматизације, уз повремене грешке које исправља самостално. -Примењује везу множења и дељења уз повремену помоћ, не именујући при томе чланове рачунских операција. -Одређује непознати чинилац, дељеник и делилац, али не објашњава поступак. - Решава текстуалне задатке, уз несигурност и повремену помоћ, али најчешће разуме и може самостално да постави задатак. - Именује новчанице, али греши и сам се исправља када изражава суму преко различитих апоена. - Чита и записује бројеве римским цифрама, понекад греши. - Приказује мањи број података у таблициии стубичастим дијаграмом, али понекад се деси грешка. - Најчешће самостално уочава правило и одређује следећи члан започетог низа.	- Самостално и тачно примењује везу сабирања и одузимања именујући при томе чланове рачунских операција. - Самостално и тачно одређује непознати сабирак, умањеник и умањилац и објашњава поступак. - Самостално и тачно решава једноставне и понекад сложене текстуалне задатке и зна да самостално и понекад уз мањи подстицај објасни поступак. - Самостално и тачно одређује непознатичинилац, дељеник и делилац и објашњава поступак. - Самостално множи и дели аутоматизовано уоквиру таблице множења. - Самостално примењује везу можења и дељења именујући при томе чланове рачунских операција. - Самостално и тачно решава текстуалне задатке уз помоћ и подстицај код сложених зададатака. - Зна да изрази одређену суму новца преко различитих апоена, али је несигуран. - Самостално и тачно чита и записује бројеве римским цифрама. - Самостално приказује мањи број података утаблици и стубичастим дијаграмом и зна дпрочита податке из дијаграма, најчешће зна да реши задатак на основу тих података.	- Самостално и тачно одређује непознати сабирак, умањеник и умањилац и објашњава поступак израчунавања. - Самостално и тачно решава сложене текстуалне задатке са две операције и објашњава поступак и проверава тачност решења. - Самостално и тачно решава једначином сложене текстуалне задатке и проверава тачност решења. - Самостално и тачно аутоматизовано множи идели у свакодневној примени. - Самостално и тачно примењује везу можења и дељења именујући при томе чланове рачунскихоперација. - Самостално и тачно решава једначине са две рачунске операције и објашњава поступак. - Самостално и тачно решава сложене текстуалнезадатке са две операције и објашњава поступак ипроверава тачност решења. - Самостално и тачно решава проблемске задаткена више начина и објашњава своје приступе решавању. - Самостално и тачно изражава одређену суму новца преко различитих апоена. - Самостално и тачно записује и чита бројеве римским цифрама и објашњава систем писања бројева римским цифрама.

		- Самостално уочава правило и одређује следећи члан започетог низа	- Самостално и тачно приказује мањи број података у таблици и стубичастим дијаграмом изна да прочита податке из дијаграма и на основутих података реши задатак и провери тачност решења. - Самостално закључује на основу датих података, уочава правило и одређује следећи члан започетог низа, објашњава правило..

МАТЕМАТИКА			
Тема: Геометрија			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Разликује дуж, полуправу и праву и узпомоћних црта. - Уз помоћ мери дужину дужи. - Именује геометријска тела (лопта, ваљак,купа, пирамида, квадар и коцка) - Именује геометријске облике у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник и тачку). - Именује и разликује отворену и затворену изломљену и криву линију. - Уз велику помоћ одређује дужину изломљене линије графички и рачунски. - Зна да обим представља збир дужина страница фигуре, али му је потребна помоћ у израчунавању. - Уз помоћ црта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи.	Разликује дуж, полуправу и праву и понекадпрецизно их црта. - Самостално мери дужину дужи, али понекад греши. - Именује и црта геометријска тела (лопта, ваљак, купа, пирамида, квадар и коцка). - Именује и црта геометријске облике у равни(квадрат, круг, троугао, правоугаоник и тачку). - Зна да одреди дужину изломљене линије графички и рачунски, али повремено греши. - Зна да обим представља збир дужина страница фигуре, самостално израчунава обим када су дужине страница изражене истом јединицом мере уз повремене грешке. - Самостално, али непрецизно црта правоугаоник, квадрат и троугао на	Црта и обележава дуж (када је дата дужина),праву и полуправу. - Самостално и тачно мери дужину дужи,понекад погреши у изражавању различитимјединицама мере за дужину. - Именује и самостално цртагеометријска тела (лопта, ваљак, купа, пирамида, квадар и коцка) - Именује и самостално црта геометријскеоблике у равни (квадрат, круг, троугао,правоугаоник и тачку). - Самостално одређује дужину изломљенелиније графички и рачунски. - Самостално израчунава обим када су дужине страница изражене истом јединицом мере. - Самостално црта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи.	Самостално црта и обележава дуж , праву и полуправу. - Самостално и тачно мери дужину дужи, и изражава је различитим јединицама мере за дужину. - Самостално и тачно одређује дужину изломљене линије графички и рачунски, - Самостално и тачно израчунава обим када су дужине страница изражене различитим јединицама мере или сам мери дужине страница и рачуна обим. - Уочава симетричне фигуре и самостално и прецизно допуњава дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву. - Уочава међусобне односе геометријских објеката у равни и самостално их црта на основу захтева датих у текстуалном задатку.

- Уочава подударне фигуре на датом цртежу, али често греши и потребна му је помоћ. - Уочава симетричне фигуре и често неправилно (потребна му је већа помоћ) допуњава дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву. - Уз помоћ користи геометријски прибор	квадратној мрежи и тачкастој мрежи. - Самостално уочава подударне фигуре на датом цртежу. - Уочава симетричне фигуре, уз повремену помоћ допуњава дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву. - Самостално, али непрецизно користи геометриски прибор.	- Уочава симетричне фигуре и самостално допуњава дати цртеж, тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву. - Уочава међусобне односе геометријских објеката у равни и црта их на основу захтева датих у текстуалном задатку повремено тражећи помоћ. - Самостално користи геометриски прибор.	

МАТЕМАТИКА			
Тема: Мерење и мере			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
Зна јединице за мерење дужине и претвара их уз већу помоћ. - Уз помоћ мери дужину дате дужи и црта дуж одређене дужине. - Уз већу помоћ користи прибор за мерење дужине. - Разликује врсте часовника. - Зна да прочита време на дигиталном часовнику. - Уз помоћ зна да наброји јединице за мерење времена. - Зна који је данас дан, који је био јуче и којиће бити сутра, зана који је сада месец. - Самостално набраја годишња доба -Зна колико месеци траје једна година и зна да наброји дане у недељи и месеце у години	-Зна јединице за мерење дужине и претвара их уз повремену помоћ. - Мери дужину дате дужи и и црта дуж одређене дужине, али је повремено непрецизан. - Самостално користи прибор за мерење дужине. - Зна да прочита време на дигиталном часовнику иуз помоћ чита време на часовнику са казаљкама. - Набраја јединице за мерење времена и знаколико минута има час, колико часова траје дан,колико дана и недеља одини, самостално набраја месеце у години, али му је потребна помоћ у примени. - Самостално и тачно бележи датум. - Самостано чита календар	- Зна јединице за мерење дужине и самостално их претвара. - Самостално мери дужину дате дужи и црта дуж одређене дужине, али је понекад непрецизан. - Зна самостално да прочита и запише време начасовнику, али понекад погреши. - Набраја јединице за мерење времена и знаколико минута има час, колико часова траје дан, колико дана и недеља има у години, самостално набраја месеце и колико који месецима дана. - Самостално уз мање грешке претвара јединице за мерење времена. -Уз мању помоћ зна да именује који месеци припадају ком год.добу.	-Самостално претвара јединице за дужину, мери дужину дате дужи и црта дуж одређене дужине. - Зна самостално и тачно да прочита и запише време на било ком часовнику. - Добро познаје јединице за мерење времена и самостално и тачно то знање примењује у свакодневном животу. - Самостално и тачно именује који месец припада ком годишњем добу.

Писмене провере знања евидентирају се бројчано и улазе у евиденцију (дневник и педагошку свеску).
Петнаестоминутн евежбе могу се дати ученицима без најаве, али оцена не улази у дневник. Може се евидентирати у педагошку свеску.
Критеријум бројчаног оцењивања у процентима:
0% - 30% = недовољан (1)
31% - 50% = довољан (2)
51% - 69% = добар (3)
70% - 84% = врлодобар (4)
85% - 100% = одличан (5)
Контролне вежбе се реализују по утврђеном плану.
Уколико више од 50% ученика добије незадовољавајућу оцену на писменој провери, провера се понавља.
Саставни део бројчане оцене је:
• ангажовање ученика као што су одговоран однос према раду,
• активно учествовање у настави,
• сарадња са другима,
• исказана мотивација и интересовање за учење и напредовање,
• домаћи задаци
Домаћи задаци су вероватно најфреквентнији облик проверавања ученичких знања и умења у настави математике. Задају се углавном после сваког наставног часа без обзира да ли је он час стицања нових знања или час увежбавања и имају за циљ да ученици самосталним радом додатно увежбају наставне садржаје који су рађени на часовима. Наставник води евиденцију о домаћим задацима и индивидуалним задацима које је дао ученику. Три ненаписана домаћа задатка вреднују се оценом недовољан (1). Уколико ученик није понео домаћи задатак на час (није донео свеску, радну свеску), сматра се да га није урадио.
Ученику се може умањити оцена услед неодговорног односа према наставном предмету.
Ученици који раде по индивидуалном образовном плану оцењују се бројчано у складу са њиховим напредовањем и постигнућима задатим планом.

Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:
1) одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;
2) врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;
3) добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;
4) довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.
5)Закључна оцена за успех из предмета је недовољан (1), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена мања од 1,50

- Допунска и додатна настава
  У другом разреду се организује рад допунске наставе у оквиру 18 часова годишње. Часови могу да се организују сваке друге недеље или да се по потреби прерасподеле другачије. Часови су доступни свим ученицима (по потреби) док су за једну групу ученика обавезни, рад на часовима допунске наставе се не оцењује.
  Допунски часови се организују и током зимског распуста (5 часова).

Назив предмета	**СВЕТ ОКО НАС**
Циљ	**Циљ** наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред	**Други**
Годишњи фонд часова	**72 часа**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
–идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; –оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; –понаша се тако да уважава различитости других људи; –прихвати последице када прекрши правила понашања групе; –сарађује са другима у групи на заједничким активностима; –разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота.	Други и ја	Групе људи: родбина (ван)школска заједница,становниц и насеља. Права и обавезе чланова група. Однос потреба и жеља. Правила понашања појединаца и група. Породични, школски и празници насеља.
- препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; - одреди тип насеља на основу његових карактеристика; - повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; - одржава личну хигијену – руку, зуба и чулних органа; - примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; безбедно поступа пре и током временских непогода.	Култура живљења	Симболи Републике Србије: грб, застава и химна. Типови насеља: село, град. Здрав начин живота: хигијена тела, разноврсна исхрана, број оброка, боравак у природи и физичка активност. Врсте саобраћаја (копнени, водни и ваздушни и Одговарајућа превозна средства). Безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза. Правила понашања у превозним средствима (аутомобил и јавни превоз). Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на отвореном простору.
– истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала;	Човек ствара	Материјали (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина, глина/пластелин) и производи људског рада.

– одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; – пронађе нову намену коришћеним предметима; – именује занимања људи у свом насељу са околином.		Еластичност материјала. Својства материјала одређују њихову употребу. Нова Намена предмета направљених од различитих материјала. Занимања људи у граду и селу.
наводи примере различитих облика кретања у окружењу; – одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће; – измери растојање које тело пређе током свог кретања; – пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе/карактеристичних објеката; – одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину; – забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена.	Кретање и оријентација у простору и времену	Различити облици кретања тела (хода, скаче, трчи, пада, лети, плива, котрља се, клизи). Утицај облика тела, подлоге и средине на кретање по равној подлози и пређено растојање тела. Сналажење у насељу помоћу адресе (улица, кућни број) и карактеристичн их објеката. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: минут, сат, дан, седмица, месец, година, датум, годишња доба. Средства за мерење времена: часовник, календар, лента времена.
разликује облике рељефа у свом насељу и околини; – разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини; – идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; – повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; – разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; – разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; – наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; – штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; – разврста отпад на предвиђена места; – негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; – препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; – повеже промене у природи и активности људи са	Разноврсност природе	Рељеф и облици рељефа узвишења, (брдо, планина) удубљења (долине, котлине) и равнице. Рељеф у насељу и околини. Облици појављивања воде: површинске воде (текуће, стајаће) и њихови делови (извор, ток, корито, обала). Површинске воде у насељу и околини. Заједничке особине живих бића (дисање, исхрана, раст, остављање потомства). Функције (улога) делова тела живих бића. Разноврсност биљака у окружењу (зељасте и дрвенасте; лишћарске и четинарске). Разноврсност животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи). Значај биљака и животиња за човека. Улога човека у очувању природе (штедња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама). Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште – Неопходни услови за живот. Промене у природи и Активности људи у зависности од годишњих доба.

годишњим добима; – изведе једноставне огледе пратећи упутства; – повеже резултате рада са уложеним трудом.		

Кључне речи: други и ја, култура живљења, материјали и занимања, оријентација и кретање у простору, разноврсност природе.

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

***** ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Планирање наставе и учења обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план садржи број часова по областима распређених по месецима, а у складу са школским календаром, планираним фондом.

Програм предмета двет око нас у другом разреду основне школе чине пет предметних области: Други и ја, Култура живљења, Човек ствара, кретање и оријентација у простору и времену и Разноврсност природе.

Предвиђена подела часовима по областима је:

1. Други и ја: 8 часова,
2. Култура живљења: 18 часова.
3. Човек ствара: 8 часова
4. Кретање и оријентација у простору и времену: 12 часова и
5. Разноврсност природе: 28.

* ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Настава и учење се организују кроз разне активности, на различите начине уз прилагођавање метода о облика рада кроз корелацију са осталим предметима и коришћење разних наставних средстава.

У наставном процесу пролази се од нетитематизованих искуствених сазнања детета и иде се ка општим, научно заснованим, систематизованим знањима из области природе, друштва и културе

Основна интенција наставе предмета Свет око нас није само на усвајање програмских садржаја већ на подстицању развојних потенцијала детета, практичне вештине, ставова, вредности.

Васпитна комбинација образовања реализује се и спроводи преко одабраних садржаја и активности, који превазилазе оквире предмета и разреда, залазе у све области које се обрађују у оквиру првог циклуса образовања и надаље, а односе се на стицање умења, навика, вештина, ставова из области: екологија, демократичност, здравље, технологија.

Усвајањем садржаја програма, омогућује надограђивање знања, умења, вештина, ставова, изградња појмова из области природе и друштва, коришћење различитих извора знања, функционална писменост као основа за даље учење.

Коришћење садржаја унутар предмета, ако и оне на нивоу разреда (предметом, разредом, међупредметом, међуразредом, све наставне и ваннаставне облике рада, активности у школи и изван ње).

У процесу учења омогућити ученицима избор различитих активности и садржаја ради постизања жељених
циљева ангажовањем како појединих чула тако и више чула паралелно, тако да дете испробава своје
могућности, да кроз активности покаже способност у практичној примени усвојених знања.
Проблемско структуирање садржаја као подстицај радозналости и интелектуалне активности деце заснивају
се на: истраживачким активностима деце засновани на чулном сазнању, стеченим практиковањем кроз
експерименте у активностима, као и у свакодневном животу и спонтаној игри.
Активности ученика у оквиру предмета Свет око нас су: посматрање, описивање, преоцењивање, груписање,
праћење, бележење, практиковање, експериментисање, истраживање, сакупљање, стварање, играње,
постиже се кроз непоседну истраживачку активност деце и ненаметљив подстицај и подршка наставника.
Часови у непосредној околини школе (објекти њихова намена , понашање у насељу, суседи. Разговор и посматрање
илустрација у уџбенику и разговор(породица, празници, дечја права...). Груписање објеката на основу једноставних својстава материјала;
-Уочавати како својства материјала одређују њихову употребу
Играње игрица као што су погађалице (1.Погађалица живих бића-Ученици седе у кругу, водитељ наводи једно
од станишта и показује играча који треба да каже назив биљке или животиње која живи у станишту,затим броји до 10, уколико ученик не одговори или одговори
погрешно испада из игре. Следећи играч не сме навести исту биљку или
животињу. Победник је онај ко остане последњи и он је водитељ у новом такмичењу.
Огледи (клијање, својства материјала и др.).
Облик рада: групни, индивидуални, фронтални, рад у пару,активна настава.
Методе рада: дијалошка, илустративна , демонстративна,текстуалнаамбијентална, разговора, хеуристичка, писаних
радова,експериментална, хеуристичка, писаних радова, игра.
Наставна средства: џбеник, слике, пригодни радови, текст, наставни лист, материјал за оглед, енциклопедије, фотографије
Место извођења: учионица,часови у непосредној околина школе (објекти њихова намена , понашање у насељу, суседа)
излети и посете.

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
Шта пратимо		**Поступак**	**Инструменти оцењивања**	**Време**
Оствареност исхода у току савладавања програма предмета	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама иизвођење радних задатака.	- Формативно оцењивање: бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег (ученици воде евиденцију) -Прегледање свесака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Број јављања: За јављање . За јављање више пута + За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања * Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За немање домаћег – у табелу За редовно доношење домаћег задатка + (у табелу) Сарадња у групи (сви чланови су укључени, свиимају задато забележено у свескама...) Степен залагања свих чланова групе	Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта

			Процена резултата рада група (пано, табела...)	
Ангажовање ученика у настави		Вођење евиденције од стране наставника о: -јављањау на часовима - успешности у групном раду, раду у пару -учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -израда паноа	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима	Пресек стања по тромесечјима

- Литература која се користи
  Зоран Б. Гаврић, Драгица Миловановић
  Свет око нас 2, уџбеник за други разред основне школе; (уџбеник из два дела); ћирилица,, Klett, 2022

- Критеријуми оцењивања
  Наставни предмет обухвата следеће области:
  - Други и ја
  - Култура живљења
  - Кретање и оријентација у времену
  - Разноврсност природе
  - Човек ствара

  Елементи оцењивања из предмета свет око нас:
  - Усвојеност наставних садржаја
  - Примена знања
  - Активност ученика

  У току школске године ученик може добити оцену на основу:
  - Писмених провера знања- контролне вежбе
  - Усменог испитивања
  - Активности на часу
  - Домаћих радова
  - Писмене провере знања евидентирају се бројчано и улазе у евиденцију (дневник и педагошку свеску).
  - Усмене провере знања се евидентирају бројчано и улазе у евиденцију (дневник и педагошку свеску).

  Критеријум бројчаног оцењивња у процентима:
  0% - 29% оцена 1
  30%-49% оцена 2
  50%-69% оцена 3
  70%-85% оцена 4
  86%-100% оцена 5

  Контролне вежбе се реализују по утврђеном плану и најављују се у задатом року.
  Уколико више од 50% ученика добије незадовољавајућу оцену на писменој провери, провера се понавља.
  Саставни део бројчане оцене је и ангажовање ученика као што су одговоран однос према раду, активно учествовање у настави, сарадња са другима, исказана мотивација и интересовање за учење и напредовање.

Ученик и родитељ имају право увида у писани рад као и на образложење оцене.
Ученици који раде по индивидуалном образовном плану оцењују се бројчано у складу са њиховим напредовањем и постигнућима задатим планом.

СВЕТ ОКО НАС			
Тема: **ДРУГИ И ЈА**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Препознаје пристојно понашање у школи и ван ње, али га се не придржава. - Препознаје мирно решавање сукоба уз помоћ. - Препознаје важност међусобног помагања и уважавања. - Препознаје права и именује дужности уз помоћ. -Препознаје грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; - Разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота.	- Примењује пристојно понашање у школи и ван ње уз честа одступања. - Примењује мирно решавање сукоба уз подстицај. - Примењује међусобно помагање и уважавање уз подстицај. - Именује права и дужности уз подстицај. - Именује химну, грб и заставу Републике Србије и примерено се понаша према симболима.	- Примењује пристојно понашање у школи и ван ње уз мања одступања. - Примењује мирно решавање сукоба уз мања одступања. - Примењује међусобно помагање и уважавање уз мања одступања. - Објашњава права и дужности.	- Примењује пристојно понашање у школи и ван ње. - Предлаже начине мирног решавања сукоба. - Примењује и предлаже међусобно помагање, уважава друге. - Објашњава права и дужности, даје примере. - Повезује личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља.
Тема: **КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
-Препознаје појам насеља уз помоћ; - Разликује село од града уз помоћ; - Препознаје значајне грађевине у близини школе уз помоћ; - Препознаје права и обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада уз помоћ; - Разликује врсте саобраћаја уз помоћ; - Препознаје правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином уз помоћ; - Именује занимања људи у свом насељу са околином уз помоћ; - Разликује облике рељефа у свом насељу и околини уз помоћ; - Разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини уз помоћ.	- Препознаје појам насеља уз подстицај; - Разликује село од града уз подстицај; - Препознаје значајне грађевине у близини школе уз подстицај; - Препознаје права и обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада уз подстицај; -Разликује врсте саобраћаја уз подстицај; - Препознаје правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином уз подстицај; - Именује занимања људи у свом насељу са околином уз подстицај; - Разликује облике рељефа у свом насељу и околини уз подстицај; - Разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини уз подстицај.	- Препознаје појам насеља уз подстицај; - Разликује село од града уз подстицај; - Препознаје значајне грађевине у близини школе уз подстицај; - Препознаје права и обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада уз подстицај; -Разликује врсте саобраћаја уз подстицај; - Препознаје правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином уз подстицај; - Именује занимања људи у свом насељу са околином уз подстицај; - Разликује облике рељефа у свом насељу и околини уз подстицај; - Разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини уз подстицај.	- Користи појам насеља у свакодневном животу; - Наводи и описује значајне грађевине у близини школе; - Објашњава права и обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада и даје примере из свакодневног живота; - Разликује врсте саобраћаја; - Примењује правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; - Наводи примере из окружења и описује занимања људи у свом насељу са околином; - Именује облике рељефа у свом насељу и околини; - Именује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини.
Тема: **КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ВРЕМЕНУ**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Уме да одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће, уз помоћ;	- Уме да одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће уз подстицај;	- Уме да одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће уз мања одступања;	- Примењује, наводи примере и објашњава кретање тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће.

- Наводи примере различитих облика кретања у окружењу уз помоћ; - Мери растојање које тело пређе током свог кретања уз помоћ; - Препознаје јединице за мерење времена; - Именује месеце у години уз помоћ; - Одређује број дана у месецу помоћу календара, чита календар и пише датум уз помоћ, - Гледа у сат уз помоћ.	- Наводи примере различитих облика кретања у окружењу уз подстицај; - Мери растојање које тело пређе током свог кретања уз подстицај; - Препознаје јединице за мерење времена; - Именује месеце у години уз подстицај; - Одређује број дана у месецу помоћу календара, чита календар и пише датум уз подстицај, - Гледа у сат уз подстицај.	- Наводи примере различитих облика кретања у окружењу уз мања одступања; - Мери растојање које тело пређе током свог кретања уз мања одступања; - Препознаје јединице за мерење времена - Именује месеце у години; - Одређује број дана у месецу помоћу календара, чита календар и пише датум; - Гледа у сат.	- Самостално изводи једноставне огледе пратећи упутства; - Примењује орјентацију у времену
Тема: **РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Уз помоћ идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; - Уз помоћ разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; - Уз помоћ разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла.	- Идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења, уз подстицај; - Разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране, уз подстицај; - Разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабл,а уз подстицај; - Препозна примере повезаности живих бића са условима живота, уз подстицај.	Идентифизује заједничке особине живих бића на примерима из окружења уз мања одступања; -Разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране уз мања одступања; -Разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла уз мања одступања; -Препозна примере повезаности живих бића са условима живота уз мања одступања.	Идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; - Разврста животиње из окружења на основу ачина живота и начина исхране; - Разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; - Препозна примере повезаности живих бића са условима живота; - Повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/ улогама; - Изведе једноставне огледе пратећи упутства; - Наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; - Повеже промене у природи и активности људи са годишњим добима.
Тема: **ЧОВЕК СТВАРА**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Препознаје различите врсте материјала, уз помоћ; - Одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета, уз помоћ; - Уз помоћ препознаје природне и вештачке материјале; - Разврстава отпад на предвиђена места, уз помоћ.	- Препознаје различите врсте материјала уз подстицај; - Одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета уз подстицај; -Разликује природне и вештачке материјале уз подстицај; - Разврстава отпад на предвиђена Места, уз подстицај.	- Зна различите врсте материјала уз мања одступања; - Зна да одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета уз мања одступања; - Разликује природне и вештачке материјале уз мања одступања; - Самостално разврстава отпад на предвиђена места ; - Истезањем, савијањем и сабијањем уме да одреди својства материјала.	- Примењује стечена знања о различитим врстама материјала у свакодневном животу; - Самостално одабира материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; - Примењује знања о природним и вештачким материјалима; - Истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; - Штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; - Проналази нову намену коришћеним предметима; - Самостално разврстава отпад на предвиђена места ; - Изводи једноставне огледе пратећи упутства.

Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:

1) одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;

2) врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;

3) добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;
4) довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.
5)Закључна оцена за успех из предмета је недовољан (1), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена мања од 1,50.

Назив предмета	ЛИКОВНА КУЛТУРА
Циљ	Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.
Разред	ДРУГИ
Годишњи фонд часова	72

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин; – изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли; – користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; – изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела; – идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу; – тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу; – изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; – упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; – пружи основне информације о одабраном музеју;	**ОБЛИЦИ**	Облици (светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу). Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље...). Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика).
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација). Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке).
	ЛИКОВНЕ ИГРЕ	Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук). Замишљања (стварност и машта).
	ПРОСТОР	Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј). Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена (маске, костими, реквизити).

– разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.		

Кључни појмови садржаја: простор, облик, линија, боја.

Опште међупредметне компетенције

У другом разреду се нарочито развијају: компетенција за комуникацију, естетичка компетенција, компетенција за рад са подацима и информацијама, компетенција за учење и компетенција за сарадњу.

Компетенција за рад са подацима и информацијама развија се на јединствени начин. Ученици користе информације и податке (визуелне, аудитивне, аудиовизуелне, текстуалне, вербалне, тактилне...) као подстицај (мотивацију) за стварање

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

***** ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Планирање наставе и учења обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план садржи број часова по областима распређених по месецима, а у складу са школским календаром, планираним фондом.

Програм предмета ликовна култура у другом разреду основне школе чини четири предметне области: облици, споразумевање, ликовне игре и простор.

Предвиђена подела часовима по областима је:

1. Облици: 31 час,
2. Споразумевање: 14 часова,
3. Ликовне игре: 13 часова и
4. Простор: 14.

Начин остваривања програма

1. Програм ликовне културе даје сваком наставнику слободу могућности да испољи креативност, да проналази одговарајуће облике, методе и средства за реализацију.
2. Обавезно је водити разговор о предвиђеним садржајима и тако стварати услов за рад.
3. Наставник не би требало да каже тему већ да ученик сам долази до закључка
4. Наставник треба да прође током решавања задатака, да води разговор да би ученик дошао до решења

- ЛИТЕРАТУРА КОЈА СЕ КОРИСТИ

Ликовна култура,Сања Филиповић
Ликовна култура 2, ликовна култура за други разред основне школе;, Klett, 2021

- **КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА**

1. Број оцена по полугодишту минимум 4 – то су оцене урађених радова на дату тему.
2. Ученик добија оцену за израду паноа, декорисање и припремање новогодишњих честитки, украшавање и припремање паноа у холу школе, помоћ у изради сценографија.
3. Уколико ученик нема развијен таленат, узима се у обзир и активност на часу, редовно доношење прибора и однос према предмету.

На сваком часу наставник прозива ученике, уписујући минус онима који немају рад. Три узастопна минуса, без оправданог разлога, доносе ученику јединицу. Пошто се часови ликовне културе одржавају једном недељно, то значи да ученик није радио три недеље заредом. Ученик може јединицу поправити ако покаже даљи континуирани рад.
На сваком часу наставник оцењује радове уписујући оцену на задњој страни рада.
После одрађене наставне теме, наставник уноси оцену у Дневник рада. Обично то буде после четири одрађена задатка, а почетком сваког месеца.
У току полугодишта број оцена у Дневнику рада варира од дужине извођења наставних тема. Ученици су увек благовремено обавештени о оцењивању на претходном часу: конкретним задацима које треба донети за оцену.
Ученик који је оправдано био одсутан, на пример због болести, добиће упуства за накнадно извођење задатка.
Оцена која се уноси у Дневник рада представља пресек добијених оцена за сваки рад. У току полугодишта, најчешће, ученици су оцењени са четири оцене. Једна од оцена, пред закључивање, даје се као оцена за целокупни рад и однос у том периоду. Таквом оценом се ученик награђује.
На висину оцене утичу следећи сегменти: оствареност задатка, оригиналност решења, коришћење техника, адаптибилност и креативне импровизације, вербално изражавање ученика у дискусијама естетске анализе, повезивање садржаја са свакодневним животом, препознавање ликовних елемената у уметничким делима, активност на часу, додатна знања и примена на часовима, степен личног развоја, одговорност према предмету, материјални и социјални услови у којима учи и ствара ученик.
Радови ученика треба да буду завршени на часу (по могућности) да не би било дилеме, изговора и могућих грешака код процене наставника у оцењивању.
.
Ученик који је предао туђи рад, рад који је одрадио родитељ и сл., биће опоменут. Уколико се таква пракса настави, биће оцењен недовољном оценом.
Сваки рад (цртеж, слика и тд.) оцењује се једном оценом у коју улази:
1) оствареност циљева, општих и посебних, односно стандарда; да ли је урађен предвиђени задатак – 50% оцене;
2) заинтересованост и посвећеност (труд и ангажованост на сваком часу) – 30% оцене;
3) маштовитост и оригиналност – 10% оцене – важно је да сваки ученик прикаже идеју на свој начин. Прецртавање од других, са табле и примера, на овом часу није пожељно и неће бити добро прихваћено;
4) напредовање у односу на претходни период – 10% оцене.
Оцењивање се врши према броју бодова, а на основу постављених општих критеријума за оцењивање.
Оцена за ангажовање на часу може да се добије на сваком часу за учествовање у полемикама око уметничких питања, креативне идеје и добре одговоре.
Процењују се разумевање суштине ликовне проблематике, вештине изражавања и саопштавања. Ове оцене могу значајно да поправе стање при закључивању оцене на полугодишту и крају школске године.

Оценом се изражава:
1) остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа, достизање исхода и степена развијености компетенција у току савладавања програма предмета;
2) ангажовање ученика у настави ;
3) напредовање у односу на претходни период;
4) однос према предмету - редовно доношење прибора за рад (блок, прибор за сликање, цртање или други материјал у складу са најављеном темом)
5) препорука за даље напредовање ученика.
Бројчане оцене су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Ученику се не може умањити оцена из предмета због односа ученика према ваннаставним активностима или непримереног понашања у школи.
Приликом оцењивања води се рачуна о следећим елементима:
- цртање према теми
- естетика ликовног изражаја (усклађивање боја)
- одговарајућа геометријска и просторна целина (одговарајућа величина детаља на цртежу и приказивање друге димензије)

Оцена подразумева оцену за рад и оцену за однос према раду. Оцена за однос према раду подразумева редовно доношење прибора за рад (блок, прибор за сликање, цртање или други материјал у складу са најављеном темом).
Закључна оцена је бројчана и утврђује се на основу свих оцена од почетка школске године и сагледавања развоја, напредовања и ангажовања ученика и прикупљених података у педагошкој документацији наставника.
Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:
1) одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;
2) врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;
3) добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;
4) довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.
5)Закључна оцена за успех из предмета је недовољан (1), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена мања од 1,50.

Обавештавање о оцењивању

На почетку школске године наставник је дужан да на примерен начин обавести ученика о прописаним циљевима, стандардима постигнућа и исходима учења.
На почетку школске године ученици, родитељи, односно старатељи се обавештавају о критеријумима, начину, поступку, динамици, распореду оцењивања и доприносу појединачних оцена закључној оцени.
Евиденција о успеху ученика
Наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године у дневнику рада и својој педагошкој документацији. Под педагошком документацијом, у смислу овог правилника, сматра се писана или електронска документација наставника која садржи: личне податке о ученику и његовим индивидуалним својствима која су од значаја за постигнућа, податке о провери постигнућа, ангажовању ученика и напредовању, датим препорукама, понашању ученика и друге податке од значаја за рад са учеником и његово

напредовање. Подаци унети у педагошку документацију могу бити коришћени за потребе информисања родитеља, приликом одлучивања по приговору или жалби на оцену и у процесу самовредновања и екстерног вредновања квалитета рада установе.

ЛИКОВНА КУЛТУРА			
Тема: **ОБЛИЦИ**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Редовно доноси прибор и заинтересован је за рад.	- Ученик уз подстицај уочава и представља облике у простору.	- Самостално уочава и представља облике у простору; - Спретно повезује облике у простору.	- Самостално уочава и представља облике у простору. - Креативно и јединствено ликовно повезује облике у простору.
Тема: **ПРОСТОР**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Редовно доноси прибор и заинтересован је за рад.	- Ученик уз подстицај уређује простор у коме живи, уочава и представља простор, облике и дешавања у њему	- Самостално уређује простор у коме живи и води рачуна о њему; - Повезује уметничко занимање сценографа, костимографа и одговарајуће продукте; - Спретно приказује свој доживљај простора.	- Самостално уређује простор у коме живи и води рачуна о њему; - Повезује уметничко занимање сценографа, костимографа, и одговарајуће продукте. - Креативно и јединствено приказује свој доживљај простора.
Тема: **СПОРАЗУМЕВАЊЕ**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Редовно доноси прибор и заинтересован је за рад.	- Тумачи уз подстицај једноставне визуелне информације.	- Самостално користи једноставне визуелне информације као подстицај за стваралачки рад.	- Самостално користи једноставне визуелне информације као постицај за стваралачки рад, приказујући свој доживљај креативно и јединствено.
Тема:**ЛИКОВНЕ ИГРЕ**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Редовно доноси прибор и заинтересован је за рад.	- Ученик уз подстицај изражава своје емоције и замисли користећи информације и различите материјале и технике.	- Самостално и спретно изражава своје емоције машту, осећања и замисли користећи различите материјале и технике примењујући стечено знање.	- Самостално, креативно и јединствено изражава своје емоције, машту, осећања и замисли користећи различите материјале и технике примењујући стечено знање.

Назив предмета	**МУЗИЧКА КУЛТУРА**
Циљ	**Циљ** наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.
Разред	**други**
Годишњи фонд часова	**36 часова**

ИСХОДИ **По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:**	***ТЕМА***	**САДРЖАЈИ**	**МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ**
објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; – разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – издвоји основне музичке изражајне елементе; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; – примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; – свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма;	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук-лик, музика-радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења. Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак-дуг), јачина (гласан-тих), висина (висок-дубок). Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика. Музичка прича. Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (цеде плејер, рачунар...).	Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Изговор бројалице у ритму уз покрет. Звучне ономатопеје и илустрације Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (а1 бела, ха1 љубичаста боја). Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз	Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском

– повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; – повезује ритам са графичким приказом;		свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон.	друштву -Естетичка компетенција
– објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – направи дечје ритмичке инструменте; – осмисли покрете уз музику; – осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; – осмисли одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на крађи задати текст; – према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Креирање сопствених покрета уз музику. Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на крађи литерарни текст.	-Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција

Кључни појмови садржаја: звук, тон, певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон.

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

***** ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план садржи број часова по областима распређених по месецима, а у складу са школским календаром, планирани фондом часова по областима и годишњим фондом часова.

Програм предмета музичка култура у другом разреду основне школе чине три предметне области: слушање музике, извођење музике и музичко стваралаштво. Предвиђена подела часовима по областима је:

1. **Слушање музике:** 7 часова,
2. **Извођење музике:** 26 час и
3. **Музичко стваралаштво:** 3 часова.

* ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

1. Развијање љубави према музичкој уметности, оплемењује и потпомаже свестрани развој
2. Развија способност изражавања звучним средствима
3. Упознавање музичке културе остварује се кроз:
   -певање и свирање (по слуху)
   -слушање музике
   -активности у музичком стваралаштву

Настава и учење се остварују кроз разлучите активности у зависности од теме која се обрађује.

ПЕВАЊЕ ПЕСАМА:
- изражајно читање текста песме и изражајно певање песме, понекад и демонстрирање, (учитељ), ученици са учитељем певају песму по строфама, певање песме у целини,изражајно певање песме без пратње);
-надпевавање по групама;
ИЗВОЂЕЊЕБРОЈАЛИЦЕ: учитељ изводи бројалицу у целини, затим по деловима, ученици са учитељом изводе бројалицу по деловима, затим је спајају у целину, могу је пратити штапићима, звечкама, конзервама;
МУЗИЧКА ИГРА: ученици прате и изводе упутства учитеља;
СВИРАЊЕ НА НАПРАВЉЕНИМ МУЗИЧКИМ ИНСТРУМЕНТИМА: (штапићи, звечке, даире, кастањете,...)
Облик рада: ронтални, групни, индивидуални, практичан рад и радионице
Методе рада: монолошка, дијалошка, слушање аудио примера,игровне активности, истраживачки рад, метода стваралачког рада
Наставна средства: текстовна наставна средства, аудитивна наставна средства, помоћна техничка средства
Корелација са осталим предметима.

- Литература која се користи

Габријела Грујић, Маја Соколовић Игњачевић
Музичка култура, уџбеник за други разред основне школе;, Klett, 2022

* **КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА**

Елементи оцењивања из предмета Музичка култура:
- Усвојеност наставних садржаја,
- Примена знања,
- Активност ученика,

У току школске године ученик може добити оцену на основу:
- Усвојености извођења музике,
- Усвојености музичке писмености,

- Усменог испитивања,
- Активности на часу,

Оцене за све области се евидентирају бројчано и улазе у евиденцију (Дневник и педагошку свеску).
Критеријум бројчаног оцењивња у процентима:
- Довољан успех: познавање основна музичких и ритмичких фраза;
- Добар успех: познавање основних музичке теорије;
- Врло добар успех: разумевање музичког дела и делимично извођење композиција мелодијски и ритмички;
- Одличан успех: разумевање музичког дела и извођење композиција мелодијски и ритмички; стварање музике.

Уколико више од 50% ученика добије незадовољавајућу оцену на усменој провери, провера се понавља.
Саставни део бројчане оцене је и ангажовање ученика као што су:
• одговоран однос према раду,
• активно учествовање у настави,
• сарадња са другима,
• исказана мотивација
• интересовање за учење и напредовање.

Ученику се може умањити оцена услед неодговорног односа према наставном предмету.
Ученици који раде по индивидуалном образовном плану оцењују се бројчано у складу са њиховим напредовањем и постигнућима задатим планом.

МУЗИЧКА КУЛТУРА			
Тема: Извођење музике			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
Пева песме по слуху, по сопственомизбору и изводи бројалице.	Пева једноставне песме у складу са текстом	Пева дечије, уметничке и народне песме различитог садржаја и расположења у складу са текстом. Иизводи различите покрете на песме које пева и музику коју слуша. - Свира пратњу за бројалице и песме на дечијим ритмичким инструментима.	- Самостално пева дечије, уметничке и народне песме различитог садржаја и расположења у складу са текстом. - Креира различите покрете на песме које пева и музику коју слуша. - Свира и креира пратњу за бројалице и песме на дечијим ритмичким инструментима

МУЗИЧКА КУЛТУРА			
Тема: Слушање музике			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)

Препознаје различите тонске боје, гласове и инструменте у одређеним композицијама - Препознаје различита темпа (брзо,споро) и динамичке разлике (гласно, тихо	- Препознаје различита темпа и динамику.	. - Разликује тонскебоје (гласове и инструменте). - Препознаје слушане композиције	Самостално изражава свој доживљај музике коју изводи или слуша. - Препознаје слушане композиције на основу одломака

МУЗИЧКА КУЛТУРА			
Тема: Музичко стваралаштво			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Опонаша звукове из непосредне околине спонтаном или договореном импровизацијом.	- Препознаје различита темпа и динамику.	Изводи ритмичке пратње користећи ритмичке инструменте Самостално креира покрет.	Користи различите изворе звука за креирање једноставних ритмичких и звучних ефеката као пратња за бројалице, песме. - Самостално креира кореографију.

Елементи оцењивања из предмета Музичка култура:
- Усвојеност наставних садржаја,
- Примена знања,
- Активност ученика,

У току школске године ученик може добити оцену на основу:
- Усвојености извођења музике,
- Усвојености музичке писмености,
- Усменог испитивања,
- Активности на часу,

Оцене за све области се евидентирају бројчано и улазе у евиденцију (Дневник и педагошку свеску).

Критеријум бројчаног оцењивња у процентима:
- Довољан успех: познавање основна музичких и ритмичких фраза;
- Добар успех: познавање основних музичке теорије;
- Врло добар успех: разумевање музичког дела и делимично извођење композиција мелодијски и ритмички;
- Одличан успех: разумевање музичког дела и извођење композиција мелодијски и ритмички; стварање музике.

Уколико више од 50% ученика добије незадовољавајућу оцену на усменој провери, провера се понавља.
Саставни део бројчане оцене је и ангажовање ученика као што су:
• одговоран однос према раду,
• активно учествовање у настави,
• сарадња са другима,
• исказана мотивација
• интересовање за учење и напредовање.
Ученику се може умањити оцена услед неодговорног односа према наставном предмету.
Ученици који раде по индивидуалном образовном плану оцењују се бројчано у складу са њиховим напредовањем и постигнућима задатим планом.

Назив предмета	**ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**
Циљ	Циљ наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.
Разред	**други**
Годишњи фонд часова	**108 часова**

ИСХОДИ по завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**		**САДРЖАЈИ**
– примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела; – успостави правилно држање тела; – правилно дише током вежбања; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи основну терминологију вежбања;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	Ходање и трчање	Ходање: – кратким корацима, – дугим корацима, – у различитом ритму, – ходање опружањем стајне ноге, – ходање са реквизитом, – ходање са променом правца и смера, – ходање комбиновано са различитим покретима,

– поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – уочава улогу делова тела у вежбању; – уочи промене у расту код себе и других; – препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – наведе врсте намирница у исхрани; – препознаје везу вежбања и уноса воде; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања; – вреднује успех у вежбању;			– ходање преко ниских препрека, – елементарне игре са ходањем. Техника трчања: – трчање преко препрека, – трчање са променом ритма, – трчање са променом правца и смера, – брзо трчање стартом из различитих почетних положаја, – трчање 30 m – елементарне игре са трчањем.
		Скакања и прескакања	Прескакање вијача, палица и других реквизита поређаних на тлу једноножним и суножним одскоком. Комбинације скокова, Скок удаљ и увис из места и залета. Скок са повишене површине. Припремне вежбе за прескок: игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.
		Бацања и хватања	Ходање и трчање са котрљањем лопте. Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис без и са окреом за 360^0. Вођење лопте једном и другом руком у месту и кретању. Додавање лопте једном и другом руком. Вођење лопте у ходању и трчању. Гађање лоптом у импровизовани кош, ниски кош и гол. Елементарне игре са вођењем, додавањем и гађањем лоптом у циљ. Штафетне игре и друге елементарне игре лоптом (вођење, хватање, додавање).
		Пузања, вишења**,**упори и пењања	Помицање на дохватном вратилу са погрченим ногама у вису предњем. Помицање у вису предњем окретањем за 180^0, са укрштеним хватом. Њихање уз помоћ.

			Проширени садржаји Узмак корацима уз косу површину. Бочно пењање уз лествe са наизменичним прехватањем и опирањем истовремено обема ногама.
		Вежбе на тлу	**Основни садржаји** Два повезана колута напред. Колут напред и скок пруженим телом. Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Колут назад. Састав од научених елемената. Игре усвојених вежби. **Проширени садржаји** Колут напред из упора стојећег опружених ногу. Колут преко лопте. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.
		Вежбе равнотеже	**Основни садржаји** Мала вага на тлу, клупи и ниској греди. Ходање привлачењем на целом стопалу и успон. Ходање опружањем стајне и предножењем замајне ноге. Ходање уназад на греди. Састав из првог разреда допунити наученим вежбама. **Проширени садржаји** Наскок кораком на греду. Чучањ и окрет у чучњу за 90^0 и 180^0. Састав из првог разреда допунити вежбама ходањем уназад и окретом у чучњу за 180^0. Одељенско такмичење.
		Вежбе са реквизитима	Вежбе обликовања сареквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита. Прескакање вијаче на различите начине.

			Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом. Полигон и елементарне игре уз коришћење реквизита
		Плес и Ритимика	**Основни садржаји** Народно коло и дечији плес по избору. Повезивање елемената из првог разреда у композицију – састав. Основни ритмички покрети са реквизитима. **Проширени садржаји** Прескакање вијаче уназад. Комбиновано прескакање вијаче напред-назад. Ходање и трчање са бацањем и хватањем лопте и обруча.Вежба са вијачом
		Полигони	Кобиновани полигон од усвојених вештина (вежби).
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам пристојно.
		Здравствено васпитање	Моје здравље и вежбање. Мишићи, зглобови и кости мога тела. Телесни развој.. Лична хигијена. Хигијена простора за вежбање. „Шарени-разноврсни оброк” – правилна исхрана. Значај воде за организам и вежбање.

Кључни појмови садржаја: базична кретања, вежбање, игра, здравље, васпитање

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

***** ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Планирање наставе и учења обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план садржи број часова по областима распређених по месецима, а у складу са школским календаром, планирани фондом часова по областима и годишњим фондом часова.

Програм предмета Физичко и здравствено васпитање у другом разреду основне школе чине три предметне области: физичке способности, моторичке вештине и физивка и здравствена култура . Предвиђена подела часовима по областима је:

***** ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

1. Програм физичког васпитања остварује се на јединству наставних, ванчасовних и ваншколских организованих облика рада (излет, крос, шетња, настава у природи, такмичење, слободне активности, приредбе, јавни наступу),
2. Оперативни задаци се остварују са обзиром на пол и узраст ученика,
3. Програм се остварује кроз следеће етапе: утврђивање стања, одређивање радних задатака за појединце и групе ученика, утврђивање средстава и метода за остваривање радних задатака, остваривање васпитних задатака, праћење и вредновање ефеката рада, оцењивање,
4. Поштовање индивидуалних разлика ученика кроз усмерење на оне програмске садржаје у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада који одговарају индивидуалним интересовањима и могућностима,
5. Обезбеђење корективно – педагошког рада у сарадњи са здравственом установом за ученикеослабљеног здравља, смањених физичких и функционалних способности, лошег држања тела и телесних деформитета, 6. Програмски садржаји односе се на вежбе и моторичке активности које чине основ за стицање трајних навика за вежбање (природни облици кретања, вежбе обликовања, атлетика, вежбе на тлу и са справама, гимнастика, игре),
7. Теоријско образовање усклађивати са нивоом интелектуалне зрелости и знања које су ученици стекли у другим наставним предметима
8. Развијање физичких способности, стицањем разноврсних знања и умења ученици се оспособљавају за задовољавање индивидуалне потребе и склоности, за коришћење физичког вежбања у свакодневном животу.

ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА

Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме *Култура вежбања и играња* и *Здравствено васпитање.*

Култура вежбања и играња

Основни термини у вежбању

У раду са ученицима постепено уводити терминологију вежби и упознати их са утицајем примењених вежби на организам.

Вежбам безбедно

Упознати ученика са правилима понашања која важе у просторима за физичко вежбање како у школи, тако и ван ње. Истицати неопходност поштовања правила понашања током вежбања.
Чувам своје и туђе ствари
Формирање свести о потреби чувања како својих тако и туђих ствари.
Правила елементарних игара
Усвајање основних правила елементарних игара које се на часу реализују. Развијање свети о потреби поштовања правила игара, као и последицама њиховог непоштовања.
Некад изгубим, а некада победим
Неговање такмичарског духа. Прихватање победе и пораза на социјално прихватљив начин (без ругања и ниподаштавања противника...).
Навијам пристојно
Подстицати ученике да приликом игре или такмичења поштују своју и противничку екипу и награде сваки леп потез и поступак учесника у игри.
Здравствено васпитање
Моје здравље и вежбање
На начин прихватљив за ученике објаснити значај различитих вежбања за здравље. Развој свести о потреби да се буде здрав и шта значи здравље за човека. Неопходно је да уоче разлике између здравог и болесног стања организма.
Мишићи зглобови и кости
Ученици именују делове тела, кости, зглобове и мишиће (груди, стомак, леђа, ноге, руке – рамени појас) и наводе њихову улогу. Могућности свог тела ученици показују кроз вежбање. Нагласити значај физичке активности и физичког и здравственог васпитања као предмета.
Телесни развој
Проширити ученичка знања о сопственом расту и развоју. Оспособити их да уоче одређене промене током досадашњег развоја.
Лична хигијена
Формирање свести о значају одржавања личне хигијене.
Стварање навике да се опрема за физичко вежбање уредно одржава и чува.
Хигијена простора за вежбање
Формирање навике да се хигијена простора у којем ученик вежба уредно одржава и чува (сала, свлачионице игралишта...)
„Шарени – разноврсни оброк" правилна исхрана
Упознавати ученика са значајем разноврсности исхране.
Значај воде за организам и вежбање
Упознавати ученика са значајем редовног и довољног конзумирања течности – воде и њеним значајем у вежбању.

- Критеријуми оцењивања

Наставни предмет обухвата следеће области:
-Ходање и трчање
-Скакање и прескакање
-Бацање и хватање
-Вишење и упори пењања
-Вежбе на тлу

-Вежбе равнотеже
-Вежбе реквизитима
-Ритмички плесови и народни плесови

Оценом се изражава:
1) оствареност циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа, достизање исхода и степена развијености компетенција у току савладавања програма предмета;
2) ангажовање ученика у настави;
3) напредовање у односу на претходни период;
4) препорука за даље напредовање ученика.

Бројчане оцене су:
одличан (5), врлодобар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Ученику се не може умањити оцена из предмета због односа ученика према ваннаставним активностима или непримереног понашања у школи.
Оцењивање моторичких знања, умења и навика врши се на основу минималних образовних задатака и образовних стандарда за крај обавезног образовања .

Праћење и оцењивање
• Усвојеност здравствено-хигијенских навика прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене, а такође и на основу усвојености и примене знања из области здравља.
• Степен савладаности моторичких знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, који је утврђен на крају навођења програмских садржаја.
• Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, такмичењима и ваншколским активностима. Минимални образовни захтеви
• Оцењивање степена савладаности моторичких знања и умења спроводи се према утврђеним минималним образовним стандардима.

Закључна оцена је бројчана и утврђује се на основу свих оцена од почетка школске године и сагледавања развоја, напредовања и ангажовања ученика и прикупљених података у педагошкој документацији наставника.
Закључна оцена за успех из предмета не може да буде мања од:
1) одличан (5), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмање 4,50;
2) врло добар (4), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 3,50 до 4,49;
3) добар (3), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 2,50 до 3,49;
4) довољан (2), ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50 до 2,49.

Обавештавање о оцењивању

На почетку школске године наставник је дужан да на примерен начин обавести ученика о прописаним циљевима, стандардима постигнућа и исходима учења.
На почетку школске године ученици, родитељи, односно старатељи се обавештавају о критеријумима, начину, поступку, динамици, распореду оцењивања и доприносу појединачних оцена закључној оцени.

Евиденција о успеху ученика

Наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године у дневнику рада и својој педагошкој документацији. Под педагошком документацијом, у смислу овог правилника, сматра се писана или електронска документација наставника која садржи: личне податке о ученику и његовим индивидуалним својствима која су од значаја за постигнућа, податке о провери постигнућа, ангажовању ученика и напредовању, датим препорукама, понашању ученика и друге податке од значаја за рад са учеником и његово напредовање. Подаци унети у педагошку документацију могу бити коришћени за потребе информисања родитеља, приликом одлучивања по приговору или жалби на оцену и у процесу самовредновања и екстерног вредновања квалитета рада установе.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ			
Тема: **ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, уз помоћ; -- Користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу, уз помоћ; - Одржава равнотежу у различитим кретањима; - Изводи кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу уз помоћ; - Изводи дечји и народни плес, уз помоћ.	- Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, уз подстицај; - Користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу, уз подстицај; - Одржава равнотежу у различитим кретањима; - Изводи кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу уз подстицај; - Изводи дечји и народни плес уз подстицај.	- Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, уз мања одступања; - Користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу, уз мања одступања; - Одржава равнотежу у различитим кретањима; - Изводи кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу уз мања одступања. - Изводи дечји и народни плес уз мања одступања.	- Поседује позитивно искуство успешности кроз овладавање правила елементарних иштафетних игара; – Спретно учествује у елементарним и штафетним играма - Покретом изражава своје емоције и искуства, покрет усклађује са музиком; -Вешто изводи сложеније форме природних облика кретања.
Тема: **МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, уз помоћ; -- Користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу, уз помоћ; - Одржава равнотежу у различитим кретањима; - Изводи кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу уз помоћ; - Изводи дечји и народни плес, уз помоћ	- Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, уз подстицај; - Користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу, уз подстицај; - Одржава равнотежу у различитим кретањима; - Изводи кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу уз подстицај; - Изводи дечји и народни плес уз подстицај.	- Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, уз мања одступања; - Користи усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу, уз мања одступања; - Одржава равнотежу у различитим кретањима; - Изводи кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу уз мања одступања. - Изводи дечји и народни плес уз мања одступања	Поседујепозитивноискуствоуспешностикрозовлађавањеправилаелементарнихиштафетнихигара - Спретноучествујеуелементарнимиштафетнимиграма -Покретомизражавасвојеемоцијеиискуства, покретусклађујесамузиком - Вештоизводисложенијеформеприроднихобликакретања.
тема: **ФИЗИЧКАИЗДРАВСТВЕНАКУЛТУРА**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Користи основну терминологију вежбања уз помоћ; - Поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; - Поштује мере безбедности током вежбања; - Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; - Поштује правила игре; - Навија и бодри учеснике у игри на начин који никога не вређа; - Уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања.	- Користи основну терминологију вежбања уз подстицај; - Уочава улогу делова тела у вежбању; - Уочи промене у расту код себе и других.	- Користи основну терминологију вежбања уз мања одступања; - Препознаје везу вежбања и уноса воде; - Наведе врсте намирница у исхрани.	- Користи основну терминологију вежбања - Повезује ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; - Препознаје лепоту покрета у вежбању; - Придржава с е правила вежбања; - Вреднује успех у вежбању.

Назив предмета	**ДИГИТАЛНИ СВЕТ**
Циљ	**Циљ** наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.
Разред	**Други**
Годишњи фонд часова	**36 часова**

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	**ОБЛАСТ/ТЕМА**	**САДРЖАЈИ**
– упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; – користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); – самостално користи дигиталне уџбенике за учење; – креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; – својим речима објасни појам покретне слике;	**ДИГИТАЛНО ДРУШТВО**	Учење путем школске платформе за онлајн учење. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно графичко изражавање коришћењем дигиталног уређаја. Умрежавање дигиталних уређаја и прилике за размену материјала, комуникацију и заједнички рад који из умрежавања произилазе.
	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Добици и ризици који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја. Понашање на интернету – интернет бонтон. Остављање личних података при коришћењу дигиталних уређаја.

– креира елементе покретне слике; – креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; – својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет; – наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја; – објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; – разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; – реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; – наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; – организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја;		Примерена реакција у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем**,** непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Организација времена и услова за рад при онлајн учењу. Коришћење дигиталних уређаја и заштита животне средине.
– предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; – својим речима објасни појам алгоритам; – анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и	**АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА**	Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање алгоритама линијске и цикличне структуре који води до решења једноставног проблема. Креирање рачунарског програма у визуелном

представи га алгоритамски; – креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; – анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; – уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сарадднички); – креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањем расположивог физичког дигиталног уређаја.		програмском језику. Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен. Управљање понашањем физичког дигиталног уређаја креирањем програма у визуелном програмском језику. Уочавање и исправљање грешака у програму.

Кључни појмови садржаја: онлајн учење, дигитална слика, покретна слика, умрежавање дигиталних уређаја, комуникација, лични подаци, одлагање електронског отпада, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику

- **Литература:** Јован Јовановић,Марина Иљац, стеван Поповић
  Дигитални свет 2 Уџбеник, „Нови Логос“, 2023

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

***** ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА Планирање наставе и учења обухвата креирање годишњег и оперативних планова, као и развијање припрема за час/дан/седмицу. Годишњи план садржи број часова по областима распређених по месецима, а у складу са школским календаром, планирани фондом часова по областима и годишњим фондом часова.

Програм предмета Српски језик у другом разреду основне школе чине три предметне области: ДИГИТАЛНО ДРУШТВО**,** БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА и АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА.

Предвиђена подела часовима по областима је:

1. Дигитално друштво: 20 часова,

2. Безбедно коришћење дигиталних уређаја: 6 часова и
3. Алгоритамски начин размишљања: 10.

***** ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наведене исходе потребно је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика. Наставник треба да реализује наставу у кабинету за информатику и омогући ученицима да користе рачунаре на начин који директно доприноси остваривању дефинисаних исхода учења. Препорука је да два ученика користе један рачунар како би се развило вршњачко учење, делила одговорност и развијао тимски рад. Вероватно је да ученици имају искуства са коришћењем дигиталних уређаја. Од изузетног је значаја да та искуства наставник увиди и уважи. Ученици могу бити вешти корисници технологије, али то не значи да су и компетентни у овој области. У том смислу, наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика.

Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Важно је да наставници помогну ученицима који немају могућност приступа технологији од куће тако што ће их, у кабинету за информатику, повезати са ученицима који су дигитално спретни и радити на поспешивању вршњачког учења. Обавезивање ученика да користе наставне материјала за које им је потребан приступ интернету од куће неправедно је према онима који га немају. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским дигиталним уређајима, пре или после наставе.

* ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

– самопроцена: неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

– вршњачка процена: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу);

– отворена питања: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретног концепта.

– Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

- **КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА**
  Оцену **довољан (2)** добија ученик који остварује минималан напредак у савладавању захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз значајну помоћ наставника и ангажовање ученика.
  -Оцену **добар (3)** добија ученик који остварује напредак у савладавању захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика и помоћ наставника.
  -Оцену **врло добар (4)** добија ученик који остварује значајан напредак у савладавању захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања.
  -Оцену **одличан (5)** добија ученик који остварује значајан напредак у савладавању захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања.

ДИГИТАЛНИ СВЕТ			
Тема: **ДИГИТАЛНО ДРУШТВО**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Уз мању помоћ упоређује учење у школи и онлајн учење путем школске платформе; - Уз мању помоћ користи дигиталне уџбенике за учење; - Уз већу помоћ користи одговарајућу апликацију за креирање дигиталне слике; - Уз већу помоћ објашњава својим речима појам покретне слике; - Уз већу помоћк креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; - Уз већу помоћ разуме значај умрежавања дигиталних уређаја (интернет) и препознаје које се могућност и на тај начин пружају за размену материјала и комуникацију.	- Уз мањи подстицај упоређује учење у школи и онлајн учење путем школске платформе; - Уз мању подршку користи дигиталне уџбенике за учење; - Уз мању помоћ користи одговарајућу апликацију за креирање дигиталне слике; - Уз мањи подстицај објашњава својим речима појам покретне слике; -Уз мању помоћ креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици; -Уз мању помоћ разуме значај умрежавања дигиталних уређаја (интернет) и препознаје које се могућност и на тај начин пружају за размену материјала и комуникацију.	- Углавном самостално упоређује учење у школи и онлајн учење путем школске платформе; - Углавном самостално користи дигиталне уџбенике за учење; - Уз подстицај користи одговарајућу апликацију за креирање, чување и поново уређивање дигиталне слике; - Углавном зна да објасни својим речима појам покретне слике; - Креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици - Разуме значај умрежавања дигиталних уређаја (интернет) и препознаје које се могућности на тај начин пружају за размену материјала и комуникацију.	- Самостално упоређује учење у школи и онлајн учење путем школске платформе; - Самостално користи дигиталне уџбенике за учење; - Уз подстицај користи одговарајућу апликацију за креирање, чување и поново уређивање дигиталне слике; - Зна да објасни својим речима појам покретне слике; - Самостално креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици - Јасно му је зашто се дигитални уређаји повезују на мрежу, као и значај интернета; - Самостално наводи могућности за размену материјала и комуникацију захваљујући умрежавању дигиталних уређаја.
Тема: **БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Разуме који су добици и ризици који произилазе при употреби дигиталних уређаја; - Уз помоћ разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету - Уз помоћ препознаје на који начин треба да реагује ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем или злонамерним особама; - Уз помоћ препознаје начине где корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу.	- Уз помоћ објашњава који су добици и ризици који произилазе при употреби дигиталних уређаја; - Углавном разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету - Углавном препознаје на који начин треба да реагује ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем или злонамерним особама; -Најчешће препознаје начине где корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу.	- Уз мању подршку објашњава који су добици и ризици који произилазе при употреби дигиталних уређаја; - Разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; - Препознаје на који начин треба да реагује ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем или злонамерним особама; - Препознаје начине где корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу.	Самостално објашњава који су добици и ризици који произилазе при употреби дигиталних уређаја; - Разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; - Зна на који начин треба да реагује ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем или злонамерним особама; - Зна начине где корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу. - Организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личнубезбедност, као и сигурност дигиталногуређаја.
Тема: **АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА**			
ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
- Уз помоћ предлаже начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; - Уз већу помоћ објашњава својим речима појам алгоритма;	- Делимично зна да предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; - Уз подршку објашњава својим речима појам алгоритма;	- Зна да предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; Углавном зна да објасни својим речима појам алгоритма;	- Самостално предлаже начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; - Самостално објашњава својим речима појам алгоритма;

ИЗАБРАНИ ПРОГРАМИ

Назив предмета: **ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС**

Годишњи фонд часова: **36**

Разред: **Други**

ТМА **(наставне јединице)**	**ЦИЉ**	**ИСХОДИ** По завршетку теме ученик ће:	**ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА**	**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА**
I – УВОД **1. Ми смо Црква – уводни час**	• упознавање ученика са садржајима и начином рада • мотивисање ученика за похађање часова верске наставе	*Когнитивни аспект:* • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. *Афективни аспект:* • желети да активно учествује на часовима верске наставе	• Упознавање са садржајем програма и начином рада	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. **Врсте наставе** Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • **теоријска настава (35 часова)**
II – МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ **2. Крштењем постајемо чланови Цркве** **3. Црква – заједница**	• омогућити ученицима разумевање Крштења као уласка у Божју породицу • омогућити ученицима да разликују појмове: Црква, храм, Литургија	*Когнитивни аспект:* • знати да се Крштењем постаје члан Цркве • знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих • знати да је Црква заједница са Богом • разликовати значења појмова	• Икона Христовог Крштења • Библијска прича о Ноју – Нојева барка – брод спасења • Народна приповетка „Седам прутова“	

4.Храм – место	• указати ученицима да је учешће у Литургији	Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо)	• Слике различитих	

окупљања заједнице **5. Литургија – догађај Цркве** **6. Заједница радости**	засновано на слободи	• на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови • моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве • знати да у Литургији учесвује само онај ко је крштен и ко то жели *Афективни аспект:* • желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова	православних храмова (спољашњи и унутрашњи изглед) • Новозаветно сведочанство о Свадби царевог сина (препричано и прилагођено)	• **практична настава (1 час)** **Место реализације наставе** • Теоријска **настава се реализује у учионици;** • Практична настава се **реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;** **Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе** • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
III – ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ **7. Народ Божји, различите службе** **8. Литургијске службе: Епископ, свештеник и ђакон** **9. Многе службе, једна Црква** **10.Епископ – слика Христова на Литургији** **11.Ко су монаси?**	• ученицима пружити основно знање о литургијским службама • омогућити ученицима да уоче да Црква не може да постоји без свих служби • омогућити ученицима да уоче да свако у Цркви има своју службу	*Когнитивни аспект:* • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији • знати да свако у Цркви има своју службу • уочити међусобну повезаност служби у Цркви • уочити од колико је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова • уочити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве • моћи да објасни службу Епископа у Цркви • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом • уочити да Епископ предводи молитву Цркве • моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири	• Садржаји који се односе на разне службе људи у свету • Прича „Отац управља бродом“ • Садржаји који се односе на службе у цркви(примери светитеља и њихових служби (епископи: Св. Сава, Св. Никола...;Св. ава Јустин; Св.СерафимСаровс ки; Св. архиђакон Стефан, Св.ђакон Авакум;народ: Св. Петка, Св. Димитрије, Св.Ђорђе)	

		Афективни аспект: • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви	• Разне илустрације епископа, свештеника, ђакона	• Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу

			• Слике са Литургије • Слике монаха, монахиња; • Прича: „Велики монаси најсличнији анђелима“ • Манастири – извори љубави и светлости • Слике манастира	употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. • Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
IV – ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА **12. Пресвета Богородица – мајка Христова** **13. Божић – Христос се роди!** **14. Богојављење – Христос је Син Божји** **15. Свети Сава и Свети Симеон**	• ученицима пружити основно знање о великим празницима Цркве • указати ученицима да се празници прослављају литургијски – на заједничкој молитви • ученицима пружити основно знање о важности личности Пресвете Богородице	*Когнитивни аспект:* • уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици • знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас • уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих • знати молитву *Богородице Дјево* • усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде“ • знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица • знати да је Свети Сава наш први Архиепископ • знати ко је подигао манастир Хиландар	• Пресвета Богородица – Ваведење и Благовести • Богородичини празници • Молитва „Богородице Дјево“ • Рођење Христово Прича „ Мали Данило сведок Христовог рођења“ • Божићна песма: „Витлејеме славни граде“ • Крштење Христово	

		Афективни аспект: • пожелети да радо учествује у прослављању празника • пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), искаже своју љубав и поштовање према Богородици	• Казивање о Светом Сави и Светом Симеону Песме Св. Владике Николаја: Брижни син (о Св. Сави и Св. Симеону) и Хиландар	**Евалуација наставе** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова **Оцењивање** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; **Оквирни број часова по темама** Увод – **1** Моје место у Цркви – **6** Литургијске службе – **6** Живот у Цркви – лепота празника – **6** Трпеза Господња – **5** Света Литургија – прослава
V – ТРПЕЗА ГОСПОДЊА **16. Литургија наш дар Богу** **17. Литургијски предмети** **18. Причешће - храна за живот вечни** **19. Слава у мојој породици**	• пружити ученицима неопходно знање да у Литургији свет приносимо Богу • омогућити ученицима основ за разумевање да се кроз Причешће остварује наша заједница са Богом • ученицима пружити основно знање о предметима који се користе на Литургији • упознати ученике са основним елементима славе и њеном везом са Литургијом	*Когнитивни аспект:* •моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу • уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом • моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете • уочити да је заједничка трпеза израз љубави • знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве •моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране • уочити сличности елемената Литургије и славе *Афективни аспект:* • код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији	• Прича о Литургијским даровима: вину и хлебу • Слике литургијских предмета:Путир, кашичица, дискос, звездица, кадионица... • Слике славе	
VI – СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА	• пружити ученицима основ за разумевање Литургије као догађаја остварења наше заједнице са	*Когнитивни аспект:* • препознати значај празновања Васкрса • проширити своја знања о Христовом Васкрсењу	• Причешће, храна љубави – прича из књиге «Мали анђео», Невена Витошевић	

20. Христос је са нама у Литургији **21. Причешће у мом животу** **22. Празнујемо Васкрсење**	Богом • побољшати знање о догађајима везаним за Васкрсење Христово	• уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа • знати да је Христос увек са нама *Афективни аспект:* • исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз	• „Корица хлеба“ (Из житија Св. Онуфрија) • „ Божије старање“(о томе како је у сиромашном манастиру аве Теодосија понестало	Васкрсења – **5** Икона – прозор у вечност - **5** • Евалуација – **1+1**

Христово **23. Христово Васкрсење – наше васкрсење**			хлеба и вина, а ава се уздао у Божју помоћ. И Бог се постарао да монаси добију све што је потребно за причешће)	
VII **ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ** **24. Православ ни храм** **25. Икона - прозор у Царство Божје** **26. Буди и ти иконопис ац** **27. Царство Божје у светима**	• омогућити ученицима да упознају који су основни делови храма • приближити ученицима појам Царства Божјег • указати на иконе као на посебну пројаву Царства Небеског • приближити ученицима појам светих	*Когнитивни аспект:* • знати да наброј основне делове храма • уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије • знати да објасни ко су светитељи • испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо • уочити да постоје светитељи и у данашње време • сазнати о неким светитељима новијег доба *Афективни аспект:* • бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама • бити подстакнут да воли природу и друге људе • бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје	• основни делови храма • иконе Господа, Богородице, празника, светитеља • прилагођена и препричана житија светих	

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Свет око нас
3. Ликовна култура
4. Музичка култура
5. Народна традиција
6. Грађанско васпитањ

ПРОГРАМ РАДА ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА У ОШ "Бранко Радичевић" Стапар

1. Увод

Савремени начин живота све већем броју родитеља намеће потребу збрињавања њиховог детета до доласка са радног места. Самосталан повратак кући после наставе, боравак ученика код куће без присуства родитеља (утицај насилних и непримерених медијских садржаја), ученика излаже многим опасностима. Ове чињенице школи, као васпитно – образовној установи дају нову димензију. Школа не само да треба водити бригу о ученику током радног времена родитеља, она треба организовати план и програм рада ученика током 10 сати боравка у школи. Продужени боравак је модел системског и структуралног решавања десетосатног боравка ученика у школи. Овакав начин организације рада у школи захтева од запослених додатни напор, али истовремено отвара могућност студиознијег деловања у правцу правилног одгоја и развоја ученика у социјализовану и друштвено корисну особу, способну да у будућности делује у правцу како личне, тако и друштвене користи.

2. Просторни услови

Последњих година доста је урађено на побољшању просторних и техничких услова рада школе. Уређено је школско двориште, замењена је столарија, постављене су клупе на свим прилазима школи, окречени ходници и учионице, сређени тоалети, комплетно је сређена наставничка зборница, купљене су нове клупе и столице, купљене су завесе за канцеларије.

У две учионице су постављене беле табле, сваком наставнику је обезбеђен приступ компјутеру, пројектору и савременим мулти- медијима. Обезбеђени су држачи течних сапуна и налазе се у сваком тоалету, чиме је побољшана хигијена руку. У школи постоји видео надзор и обезбеђени алармни систем заштите.

Школа има две групе продуженог боравка. Прва група продуженог боравка за први разред се налази у учионици у приземљу, а друга група, за други разред користи учионицу која се налази у поткровљу. Школа поседује неопходан намештај, школске клупе и столице, школску таблу, ормаре, катедру и наставничку столицу.

Поред учионица, ученици могу да користе и следеће школске просторије: трпезарију, мокри чвор, библиотеку, информатички кабинет са рачунарима, фискултурну салу, музички кабинет, ликовни кабинет, али и све остале кабинете. Поред школских терена, (за фудбал, кошарку, рукомет и одбојку) деца могу да уживају на лепо уређеним травнатим површинама. Просторни услови за продужени боравак су у складу са Правилником о нормативима школског простора, опреме и наставних средстава за основне школе

3. Организовање исхране и услова за одржавање хигијене

На основу заинтересованости родитеља, на родитељским састанцима у току школске 2023./24. године, као и изјашњавању родитеља ученика првог и другог разреда, извршена је анкета у којој су се родитељи определили за достављање ужине. Изабрани добављач ће достављати свакодневно оброке или ужину у виду пецива и једног напитка, зависно од опредељености. Добављач мора да поседује Сертификате ISO 9001:2008
и ISO 22000:2005.

Ужина је у 9:35 часова, када је настава продуженог боравка пре подне, а у 15:30 часова када је поподне. На радном месту сервирке ангажована је Снежана Лазаревић, која има потребну стручну спрему и шестомесечну оверену санитарну књижицу. О квалитету јеловника ученика брине се Школска комисија.

Принцип организовања исхране за школску 2024./25. годину биће организован на исти начин. Родитељима ће бити остављена могућност избора, у смислу коришћења могућности ужине у нашој школи.

У непосредној близини учионица за продужени боравак налази се санитарни чвор (за дечаке и девојчице) са посебним тоалет- кабинама и лавабоом. Обезбеђени су држачи течних сапуна и налазе се у сваком тоалету.

4. Наставна средства

Од наставних средстава наставницима разредне наставе и ученицима на располагању су: рачунари у информатичком кабинету, ТВ, лаптопови, пројектор, ЦД плејер, ЦД материјали за српски језик, страни језик, ЦД-и са основама саобраћаја, лопте, вијаче, обручи и друга средства. За разноврсне ученичке активности осигуран је одговарајући материјал (папири, бојице и велики број разноврсних друштвених игара примерених њиховом узрасту). Библиотечки фонд се стално обогаћује новим књигама и задовољава потребе ученика овог узраста. Опремљеност учионица у којима ће се организовати продужени боравак у складу је са Правилником о нормативима школског простора, опреме и наставних средстава за основне школе. Ученици се упућују и постичу на самостално коришћење одређених ресурса, нарочито информационе технологије.

5. Опис рада у продуженом боравку

Продуженим боравком у ОШ „Бранко Радичевић“ су обухваћени првенствено ученици првог и другог разреда, али школа даје могућност да то право искористе сви ученици млађег узраста школе, уз сагласност родитеља. Ученици у школи бораве у периоду од 11,00 часова до 15,30 часова.

Настава је организована у две смене, а самим тим и рад продуженог боравка се одвија у две смене.

Продужени боравак у ОШ „Бранко Радичевић“ подразумева прожимање редовних и ваннаставних активности. На овај начин је извршено растерећење ученика, а и самих родитеља. Радно време и организација рада наставних активности су прецизно дефинисани распоредом часова, како за ученике, тако и за наставнике. Учитељи који раде у редовној настави свакодневно се договарају и усклађују своје активности са учитељима из продуженог боравка.

6. Циљеви програма рада у продуженом боравку

Основни циљеви су:

а) васпитање ученика на универзалним моралним начелима, на људским правима, једнакости и слободи;

б) развој целокупне личности, индивидуалних и јединствених потенцијала;

в) социјализација;

г) припрема ученика за даље образовање и перманентно учење.

Специфични циљеви су:

а) хармоничан психосоматски и фички развој ученика;

б) способност прихватања индивидуалних различитости;

в) учење организације времена – корелација учења, слободног времена и слободних активности;

г) флексибилнији и иновативнији приступ учењу;

д) оспособљавање ученика за самостално учење;

ђ) подстицање мотивације за учењем;

е) партнерство у образовању;

ж) улога технологија у образовању;
з) темељна улога образовања у раном детињству;
и) перманентно образовање.

7. Кључна подручја развоја

Хармоничан развој тела и душе: задовољавање потребе за кретањем и установљавањем културе кретања; поправљање координације покрета, осећаја за ритам; комуницирање с основним предпоставкама здравог начина живота; утемељивање основних хигијенских и здравствених навика; обогаћивање емоционалног живота; упознавања себе и других; објективна самоевалуација; јачање потреба за интерперсоналним везама.

Процес социјализације и комуникације: истраживање и континуирани рад на побољшању интелектуалних, емоционалних и моралних особина личности; упознавање са друштвено прихватљивим облицима понашања у одређеним ситуацијама; јачање антидискриминационог осећања и хуманог односа према друштву ; усвајање практичних знања повезаних са елементарним грађанским васпитањем и свакодневним животним дужностима.

Вербална комуникације или вербализација: рад на усавршавању вербалне вештине и проширивању вокабулара; циљани развој менталних способности; утемељење вештина за самоучење и самоедукацију.

Уз постизање вештине прецизног и течног писања и читања, од ученика првог и другог разреда захтева се развијање вештине интерпретативних, критичких и креативних читатељских вештина и изражајног читања и рецитовања.

Учење писаних слова први је корак у учењу употребе писаног језика. Аутоматском писању претходи учење облика и спајања слова. Ученици морају бити оспособљени да довољно брзо пишу како би писање користили као алат.

Захтев развијања лепог рукописа, економичне и уредне организације текста и употребе стандардних и уредних слова не спречава индивидуалне особине рукописа. Ученици морају да науче како да пишу без изостављања, замене или испуштања слова. Утемељење основа математичке, логичке и научно-технолошке писмености: активности креативног, јасног и логичног решавања проблема; откривање, рефање, класификовање, генерализовање, скицирање, рачунање и мерење; примена математичких знања у различитим концептима; употреба речи, бројева, симбола, табела и модела за објашњење математичких законитости; коришћење пригодног математичког записа, математичке и остале терминологије везане уз природне науке; решавање проблема вербалним и симболичким делатностима; употреба информацијско комуникацијских технологија; увежбавање и развој радно-практично-техничких вештина. Културно-уметничко подручје развоја: повезивање емотивне и моралне са естетском сфером живота и рада кроз позоришне и филске (тв) представе; читање поезије и прозе и експериментисање у интерпретацијама; упознавање с класичном и прикладном литературом; креативно изражавање кроз креирање ликовно-вајарских радова

Пажња се обраћа књижевним, историјским, географским и уметничким информацијама и изражајима блиским узрасту ученика.

Игре, спорт и рекреација: задовољавање потреба за кретањем; игре опонашања, дечје игре из народне традиције, импровизовање игара у самосталној режији, поправљање координације покрета, групно импровизовање игара пропраћено ритмом, покретом и мимиком; елементарне игре, групне игре, спортске игре, такмичарске игре итд.

8. План рада продуженог боравка

*САМОСТАЛНИ РАД

Самостални рад, израда домаћих задатака, вежбање

*СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

1. Спортске активности
2. Ликовне радионице
3. Радионице играонице
4. Рекреативне активности

9. Дидактичко – методичке смернице

У складу са циљевима и задацима које желимо да остваримо,а и са развојним могућностима ученика, препоручује се комбиновање стратегија, метода и облика рада како би се детету омогућило да на лак и безбрижан начин увежбава програмом предвиђене садржаје те максимално опуштено проводи своје слободно време. Школа мора постати ученикoв други дом, са свим особинама пријатног и пријатељског окружења. Важни педагошки принципи учења темеље се на томе да је: мотивациони фактор дечијег учења његова радозналост; да дете буде активно у процесу учења; постојеће дечје знање и искуство основа је учења; дечије тренутно окружење осигурава контекст учења; у центру процеса учења је језик; дете треба учити вођен активностима и методама откривања; дужни смо да упутимо дете у естетску димензију учења; социјална и емоционална димензија важан је фактор учења.

Начини организације и облици рада: курикуларни приступ (уместо предметно-сатног); интегрисано учење и поучавање; мултидисциплинарни приступ; тимско и сарадничко учење; истраживачка настава; искуствено учење; проблемска настава; пројектна настава; учење кроз игру, праксу, учење за живот; факултативни програми (спортске активности); ванучионична и теренска настава; ваннаставне активности.

10. Услови за извођење програма (имплементација)

Програм рада у продуженом боравку реализује се у свим расположивим просторијама у школи, укључујући и спортску салу и школско двориште. Наставни процес одвија се у учионици, а програм рада продуженог боравка се остварује у просторијама које су прилагођене и опремљене за остваривање рада продуженог боравка. Током боравка у школи ученицима је осигуран један оброк изабране установе. Како би се ученицима омогућило, а учитељима олакшало усвајање правила понашања за време оброка, терпезарија је естетски уређена и прикладно опремљена. Просторије у којима ће ученици проводити већи део дана су светле, довољно велике, опремљени аудио – визуелном опремом, дидактичким помагалима, малом приручном библиотеком и рачунарима.

За разноврсне ученичке активности осигуран је материјала (папири, бојице…) Усвајање хигијенских навика захтева довољну количину сапуна и папира, као и умиваоник за прање руку (који је одвојен од санитарног чвора). У опремању простора укључена је школа и локална заједница (обезбеђују средства за опремање просторија и набавку средстава).

11.Годишњи план слободних активности продуженог боравка

1. Спортске активности, Ликовне радионице – цртање, сликање, вајање, „АРТ“ РАДИОНИЦЕ. Мала школа великих ствари, Активности у оквиру музичке културе, Активности у оквиру ликовне културе, Креативне радионице и забавне активности, Драмске игре.